Voorzitter

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Regels die een geconcentreerde aanpak van grootstedelijke problemen mogelijk maken (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek) (30091).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat minister Pechtold vanaf half drie, uiterlijk kwart voor drie een andere verplichting heeft. Wellicht kunnen wij voor die tijd dit debat afronden, maar dat is mede aan de leden. Kunnen wij dat niet, dan schors ik straks de vergadering tot vier uur en ronden wij daarna het debat af.

□

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Wij hebben gisteren en vandaag een vrij intensief en soms heftig debat met elkaar gevoerd over de voorliggende wet. Ik kan overigens wel tegen een heftig debat. Ik vind het jammer dat een maatregel wordt afgekondigd waardoor bepaalde groepen niet meer worden toegelaten in bepaalde wijken. Op langere termijn wordt voor deze groepen een oplossing geboden, omdat ze zich dan elders kunnen vestigen, maar op korte termijn gebeurt er weinig voor deze groepen. Ik krijg dan heftige verwijten dat ik inga op discriminatie en niet bereid zou zijn om de problemen in de wijken op te lossen, maar daar klopt natuurlijk helemaal niets van. De GroenLinks-fractie is er juist sterk voor om op korte termijn de problemen aan te pakken, maar het toelatingsregime vinden wij een zeer grove en discriminerende maatregel.

Wij menen dat ervan uitgegaan moet worden dat mensen welkom zijn in een wijk. Mensen die problemen hebben, zijn niet per se mensen met een WW-, een WAO- of een bijstandsuitkering; dat kunnen ook heel andere mensen zijn. De problemen moeten dan op individueel niveau worden aangepakt. Dan moet er geïnvesteerd worden in mensen, en moet ervoor gezorgd worden dat mensen aan het werk komen, dat gezondheidszorg en scholing goed worden geregeld, dat de openbare ruimte wordt aangepakt, dat er goede huizen komen voor mensen en dat de wijken niet verloederen, maar juist ook fysiek opgeknapt worden. Het stigmatiseren van bepaalde groepen door te zeggen dat zij nu niet welkom zijn, maar dat wij ook niet weten waar ze op dit moment dan wel naar toe zouden moeten, is in onze ogen niet de oplossing.

Ik vind het ernstig dat er in deze Kamer zo'n brede overeenstemming lijkt te zijn om de grove maatregel van het toelatingsregime te accepteren. De GroenLinks-fractie vond en vindt deze maatregel onacceptabel. Ook arme mensen wonen natuurlijk niet voor hun lol in slechte wijken. Een vestigingsverbod voor slechte wijken kan in mijn ogen beter omgezet worden in een mogelijkheid om in betere wijken te gaan wonen. Een arme wijk met een sterke sociale binding kan een prima wijk zijn. Inkomen zegt dus maar weinig over mogelijke problemen. Deze maatregel treft echter, naast enkele probleemgevallen, vooral onschuldige burgers die een prima aanwinst voor de buurt zouden zijn. Zij worden gestraft door de poging om die enkele probleemhuishoudens te weren. Meer werkelijke vrijheid om te kiezen waar te wonen zal volgens ons de segregatie meer tegengaan. Armere mensen moeten niet gedoemd zijn tot wijken met een eenzijdige goedkope slechte voorraad. Bijvoorbeeld Rotterdam is te onaantrekkelijk voor de rijkere groepen die kunnen kiezen waar ze willen wonen, maar het weren van een aantal armere mensen verandert daar echt niet veel aan. Gemeenten en Rijk moeten dan ook andere keuzes maken en op een andere manier investeren. Ik zal daar ook een aantal voorstellen voor doen. Het gaat er niet om of mensen wel of niet mogen wonen in wijk A, wijk B of wijk C, het gaat er wel om dat er wordt geïnvesteerd in mensen en dat ervoor wordt gezorgd dat de wijken worden opgeknapt en mensen meer keuzemogelijkheden krijgen.

Ik vind het heel schokkend en tegelijkertijd ook heel verdrietig dat nu gezegd wordt dat mensen niet welkom zijn in bepaalde wijken, uitsluitend op grond van hun inkomenssituatie, en dat zij ook te horen krijgen dat wij niet weten waar zij op korte termijn dan wel naar toe moeten. Natuurlijk zijn er convenanten gesloten en zijn er afspraken gemaakt met randgemeenten. Ik heb als voorbeeld de Vinexwijken genoemd, waar mensen eigenlijk niet terechtkunnen als zij een laag inkomen of een laag middeninkomen hebben. Het kan nog wel vijf jaar duren voordat die afspraken tot resultaten leiden. Mijn stelling is: zorg dat er in die vijf jaar meer mogelijkheden komen, opdat mensen meer te kiezen hebben. Als ik voorstel om rijkere wijken voor deze groepen open te zetten, bijvoorbeeld door de huursubsidie aan te passen, dan grijpt men wanhopig naar het hoofd. Wassenaar wordt door minister Pechtold als een soort open zenuw behandeld, terwijl ik mij afvraag waarom hij niet op korte termijn praktische oplossingen voor deze mensen probeert te realiseren. Ik vind het heel erg jammer dat het niet gebeurt.

Er worden grote woorden gebruikt over wantrouwen en vertrouwen. Je zou vertrouwen in gemeentebesturen moeten hebben, maar het gaat natuurlijk om vertrouwen in de buurten. Het gaat erom dat je vertrouwen hebt in mensen met een WW-, WAO- of bijstandsuitkering. Het gaat erom dat je vertrouwen hebt in je eigen grotestedenbeleid en in je eigen volkshuisvestingsbeleid dat er op lange, middellange, maar zeker ook op korte termijn voor mensen een oplossing wordt gevonden waardoor zij meer keuzevrijheid hebben, en dat de wijken adequaat worden opgeknapt. Je moet er vertrouwen in hebben dat de betaalbare woningvoorraad niet wordt platgegooid, zoals nu wel gebeurt, en dat nieuwe woningen niet onbetaalbaar worden, net tegen de huursubsidiegrens aanzitten of die overschrijden. Met alle bezuinigingen op de huursubsidie zou het risico voor de mensen te groot zijn als het wel gebeurt. Thans investeren woningbouwcorporaties nogal eens wel in duurdere nieuwbouw, waardoor de lagere inkomens en de lagere middeninkomens te maken krijgen met langere wachttijden voor een woning. Voor deze mensen biedt de herstructurering zeker op korte termijn geen oplossing. Dat soort problemen moet snel worden aangepakt.

De heer **Eerdmans** (LPF): Ik worstel al een tijdje met de vraag waar uzelf

woont in Groningen. Is dat zo'n geweldige asowijk waar u met uw asobak elke dag in- en uitrijdt? Ik heb als student tien jaar lang gewoond in Rotterdam-West. Ik weet precies hoe die wijk in elkaar zit. Ik denk niet dat u daar ooit een voet hebt gezet als woonachtige. Ik vraag mij af waar u met al uw praatjes vandaan komt. Waarschijnlijk uit Groningen of uit dat fantastische appartement hier aan de overkant dat veel geld zal kosten. U kunt dat allemaal betalen, maar de mensen aan de onderkant van de samenleving voor wie u altijd zo opkomt, wonen daar. Ik heb daartussen gewoond. Het is een godsgeschenk als een wijk als deze meer koopkrachtige mensen trekt waardoor die wijk een beetje omhoog wordt gekrikt. Daarover hoor ik u helemaal niet. Het valt mij zo tegen van u met uw prachtige, zogenaamd sociale praatjes.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Blijkbaar weet u het allemaal heel goed. Ik laat mij niet door u op de kast jagen, want daarin heb ik helemaal geen zin. Als u graag mijn persoonlijke geschiedenis wilt weten, wil ik u daarover graag inlichten. Ik kan u verzekeren dat ik niet kom uit een gezin van koopwoningen, dure wijken en de beste buurten. U zult het anders zien, maar het is met mij toch wel goed gekomen. Ik weet heel goed dat het soms moeilijk is om uit zo'n positie komend goede scholing te krijgen. Ik weet heel goed dat het heel lastig kan zijn om als vrouw met een dergelijke achtergrond een goede positie te krijgen of hoger onderwijs te mogen volgen en dergelijke. Ik heb jarenlang in Groningen in een stadsvernieuwingswijk gewoond. Ik vind de vooringenomenheid die u soms heeft jammer. Ik vind het namelijk zelf niet goed om met vooringenomenheid te oordelen of kennis, achtergrond, passie of betrokkenheid van mensen ter discussie te stellen. U denkt er erg veel over te weten, maar als ik u was, zou ik mij wat beter informeren. Dan kunnen wij er een goed debat over voeren. Ik ben graag bereid om eens een zaaltje te huren en er dan wat langer met elkaar over door te praten in het openbaar.

Je moet vertrouwen hebben in mensen in plaats van wantrouwen. Je moet niet tegen mensen zeggen dat zij niet welkom zijn. Het valt mij op dat in de discussie de groep steeds meer wordt ingeperkt. Aanvankelijk was de eis 120% van het minimumloon, maar nu gaat het om mensen die een WW-, WAO- of bijstanduitkering hebben. En nu zijn er ook alweer mensen die willen dat in die groep uitzonderingen moeten worden gemaakt. Het is volstrekt duidelijk dat wij nu echt moeten weten om wie het gaat. Willen wij dat niet hardop uitspreken? Gisteren stelde ik een vraag over een totale groep, maar daarna ging het al vrij snel over allochtonen. Toen ik het had over bijstandsmoeders, werd er direct daarna gesproken over Antilliaanse bijstandsmoeders. Mijn collega's perkten het dus vrij snel in, terwijl ik het over de totale groep had. Mijn fractie is het er niet mee eens dat uitgaande van een totale groep individuen bepaalde (problematische) eigenschappen worden toegekend. Dat is stigmatiserend en discriminerend.

Voorzitter. Wat betreft de slaagkansen van mensen vinden wij echt dat het beter moet. Cruciaal in deze discussie is de vraag in welke mate die kansen worden verminderd. Als mensen worden geweigerd in bepaalde buurten, mogen die kansen niet verminderen, maar hoe het precies zit, is mij niet duidelijk. De ene keer moet het aan de gemeenten worden overgelaten en de andere keer zegt de minister dat dat niet exact kan worden aangegeven. Er moet echter naar mijn mening een objectief meetpunt zijn. Voor enkele fracties is het immers van belang dat die slaagkansen niet verminderen, willen zij überhaupt instemmen met dit wetsvoorstel. Daarom vraag ik de minister om hierop nog wat preciezer in te gaan. Om die slaagkansen op korte termijn te kunnen vergroten, wil ik de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat mensen wie op basis van voorliggende wet een huisvestingsvergunning wordt geweigerd, op zoek moeten gaan naar een andere woning in een andere buurt;

overwegende dat er vooralsnog een tekort is aan betaalbare huurwoningen;

overwegende dat voorkomen moet worden dat deze groep woningzoekenden nergens terecht kan;

verzoekt de regering, voor mensen die op basis van deze wet een huisvestingsvergunning wordt geweigerd de passendheidstoets uit de Huursubsidiewet te laten vervallen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Gent. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 25 (30091).

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. De bezuinigingen op de huursubsidie, oplopend tot € 18 per maand, betekenen voor mensen dat zij minder keuzemogelijkheden hebben. Regering en parlement willen echter dat mensen met lage en lage middeninkomens meer keuzemogelijkheden hebben op het gebied van de huisvesting. Graag hoor ik hierop een reactie van de minister.

Er zijn convenanten afgesloten – behalve dan met Flevoland – waarin onder andere is afgesproken dat randgemeenten meer gaan bouwen voor deze inkomensgroepen. De minister heeft enkele cijfers gepresenteerd en daaraan toegevoegd dat het nog wel vijf jaar kan duren. De plannen moeten immers nog worden gemaakt en daarna moet er nog worden gebouwd. Mij interesseert de relatie met de slaagkansen op dit moment. Er worden nu allerlei mooie bouwplannen gerealiseerd, maar voor de lage en lage middeninkomens wordt op de korte termijn relatief weinig gebouwd. Het kan niet de bedoeling zijn dat na verloop van vier jaar looptijd van een convenant nog eens wordt gezegd: o ja, wij moeten ook nog voor de lage en lage middeninkomens gaan bouwen. Ik zou het een goede gedachte vinden om voorrang te geven aan betaalbare woningen voor mensen met lage en lage middeninkomens en dan in het bijzonder voor de mensen die op dit moment maar beperkte keuzemogelijkheden hebben, juist omdat de situatie nu zo scheef is. Ik hoor hier graag de reactie van de minister op. Bovendien dien ik de volgende motie in.

Van Gent

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat met de inwerkingtreding van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek de slaagkansen op de woningmarkt voor mensen met een laag inkomen dalen;

overwegende dat randgemeenten rondom de grote steden en Vinexwijken nu nauwelijks een alternatief vormen voor woningzoekenden met een laag inkomen doordat daar de prijzen hoog en de wachtlijsten lang zijn;

overwegende dat de beschikbaarheid en toegankelijkheid van betaalbare woningen buiten de grote steden vergroot dienen te worden;

verzoekt de regering, te garanderen dat de slaagkansen voor woningzoekenden met een lager inkomen per saldo niet dalen bij de inwerkingtreding van deze wet;

verzoekt de regering, hiertoe sluitende afspraken te maken met stadsregio's en hierover uiterlijk 1 november 2005 aan de Kamer te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Gent. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 26 (30091).

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb er al op gewezen dat dit wetsvoorstel veel emoties los maakt. Dat is goed, want dit wetsvoorstel gaat wel ergens over. Ook GroenLinks vindt dat er geïnvesteerd moet worden. Ik heb het kabinet het Woningmarktprofiel van de stadsregio Rotterdam aangeboden. Dit is een onderzoek dat in opdracht van GroenLinks is uitgevoerd door Dimensus. Ik heb daar in eerste termijn een aantal cijfers uit geciteerd waaruit blijkt hoe lastig het voor bepaalde groepen is om aan de bak te komen. Ik vraag de bewindslieden om hierop in tweede termijn te reageren.

De fractie van GroenLinks is verbaasd over de schijnbaar robuuste steun in deze Kamer om groepen aan te wijzen als potentiële cumulerende probleemgevallen. Wij kunnen hier niet in mee gaan. Wij vinden dit een toelatingsregime dat in deze vorm onacceptabel is. Eigenlijk wordt er tegen mensen gezegd: u bent niet welkom in deze wijk. Dit geldt ook voor mensen die al vijf jaar in zo'n stad wonen. Dan nog krijgen zij te horen dat zij eigenlijk nog geen echte inwoner zijn en dat zij zich niet overal kunnen vestigen, terwijl die mensen helemaal geen problemen geven. Misschien geldt dit ook wel voor de Marokkaanse buurtvader die graag in zijn buurt investeert of voor de Turkse vrouw die thuiszorg verleent aan haar buurvrouw. Al deze mensen kunnen, als het tegen zit, worden ingesluisd in deze wet.

Wij willen daar niet naar toe. Wij hebben een breed scala van voorstellen gedaan die wel een oplossing bieden voor deze problemen, niet door mensen te stigmatiseren of te wantrouwen, maar door hun kansen te bieden en te investeren in deze buurten. Dit moet zo breed mogelijk gebeuren, want wij zijn ervoor dat mensen kansen en mogelijkheden krijgen en zichzelf kunnen redden. Dit voorstel kunnen wij echter niet steunen.

De heer **Bruls** (CDA): Ik vermoed dat mevrouw Van Gent vannacht goed heeft geslapen, maar zij heeft in ieder geval niets gedaan om haar kennis op te vijzelen. Zij heeft hier een geweldig zwetsverhaal gehouden; ik kan het niet minder parlementair uitdrukken. Zij blijft volhouden dat hier een wetsvoorstel voorligt waardoor mensen worden aangemerkt als halve criminelen. Ik neem hier grote afstand van en ik denk dat dit voor alle collega's geldt. Dit deugt niet! Zij maakt zich schuldig aan stigmatisering. Als iemand een voorbeeld gebruikt, mag dit niet, maar zij komt wel met voorbeelden over Marokkaanse vaders. Dat mag blijkbaar wel. Zij is niet consequent en daarom steun ik haar benadering niet, alleen al om die reden niet. Ik zal ook geen enkele motie van haar hand steunen; die zijn bovendien overbodig.

Ik heb nog wel een vraag. Wat vindt mevrouw Van Gent van het feit dat er mensen zijn die een huis in de regiogemeenten weigeren? Dit zijn soms statuszoekers die weigeren om buiten een stad te wonen, omdat zij liever in die stad bij elkaar wonen. Dit is hun goed recht, maar dit mag dan niet de regiogemeenten worden verweten. Is mevrouw Van Gent er een voorstander van dat die mensen worden verplicht om een huis te accepteren in Capelle of waar dan ook?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat zijn eigenlijk twee vragen.

De heer **Bruls** (CDA): Het is voldoende als u mijn laatste vraag beantwoordt. Vind u dat die mensen die huizen moeten accepteren? Ja of nee?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Wind u zich toch niet zo op. Ook die vraag zal ik beantwoorden.

U zegt dat ik een zwetsverhaal heb gehouden. Het was in mijn ogen een consistent verhaal. Ik vind het jammer dat u dat niet bent, maar ik ben zelf wel bereid om op korte termijn een oplossing te creëren. Die oplossing komt erop neer dat de woningmarkt echt wordt opengebroken en dat niet tegen mensen wordt gezegd: u bent niet welkom en u zoekt het verder zelf maar uit. Randgemeenten en Vinexwijken moeten veel beter toegankelijk worden. Dat dat niet eerder is gebeurd, is een gevolg van het falende beleid van het kabinet. Verder heb ik een breed scala aan mogelijkheden genoemd.

Ik vind dat mensen vrij moeten zijn om te kiezen waar ze zich willen vestigen. Eventuele problemen moeten natuurlijk worden aangepakt. Overigens staat het zeker niet bij voorbaat vast dat er problemen komen. Minister Dekker ...

De heer **Bruls** (CDA): Ja of nee! Ik weet niet in wat voor wereld u leeft. Ja of nee!

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Minister Dekker is daarop ingegaan. Ik weiger echt om tegen mensen met een WW-, een WAO- of bijstandsuitkering te zeggen: wij laten u niet toe in deze wijk omdat u wel eens de cumulatie van problemen in een bepaalde wijk kunt vergroten. Dat is een veel te grove maatregel. In deze mensen zal geïnvesteerd moeten worden. Wij moeten deze mensen niet wantrouwen en niet gaan denken dat deze mensen problemen

zullen veroorzaken of versterken als ze in een bepaalde wijk komen te wonen.

De heer **Bruls** (CDA): Ik laat het maar bij deze constatering: GroenLinks duikt zoals GroenLinks altijd duikt wanneer de problemen van de grote steden aan de orde zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Je kunt woorden gebruiken als duiken of een agressieve aanval op mij plegen vanwege mijn achtergrond, maar dat versterkt alleen maar mijn mening dat in dit debat principiële kwesties aan de orde zijn. Daarover kun je met elkaar van mening verschillen, maar het heeft geen zin om elkaar in zo'n debat te verketteren want dat zal een oplossing van deze problemen zeker niet dichterbij brengen.

□

De heer **Balemans** (VVD): Voorzitter. Ik bedank de bewindslieden voor hun beantwoording. Deze beantwoording was voor mijn fractie voldoende overtuigend om dit wetsvoorstel te kunnen steunen. Ik ben blij met de toezegging over de midterm review en de analyses. Dat is een verbetering, want daardoor krijgen wij in een eerder stadium zicht op de ontwikkelingen. Overigens heeft minister Pechtold gezegd dat hij bereid is tot een nieuw debat over het wetsvoorstel als zich ontwikkelingen in de grote steden voordoen die een debat rechtvaardigen.

Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over de hardheidsclausule. Eerlijk gezegd vind ik dat niet zo erg, want ik denk dat wij dit onderwerp beter kunnen laten rusten tot de evaluatie. Tot dat moment in 2011 doet dit probleem zich immers helemaal niet voor.

De ministers hebben niet gesproken over de invoering van de mogelijkheid van dubbele wachtlijsten. Het kabinet heeft daarover ook geen toezeggingen gedaan. Kunnen de bewindslieden aangeven welke plannen het kabinet hiervoor heeft? Rotterdam, Utrecht en de andere steden wachten op uw antwoord. Laten wij ze niet te lang laten wachten.

De steden verlangen meer daadkracht van het kabinet op het punt van de bestuurlijke boete. Om de regering aan te sporen meer daadkracht op te brengen, dien ik, mede namens mij collega Koşer Kaya, een motie in. Ik benadruk wel dat het niet onze bedoeling is dat het Openbaar Ministerie zich zal onttrekken aan zijn verantwoordelijkheid. Wij willen er alleen maar voor zorgen dat de gemeentebesturen meer daadkracht kunnen tonen bij de aanpak van dit urgente probleem.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat met het wetsvoorstel Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek de grote steden, die deel uitmaken van het Grote Stedenbeleid, ruimere bevoegdheden krijgen om het leef-, woon- en werkklimaat te verbeteren;

constaterende dat de grote steden geconfronteerd worden met een malafide infrastructuur zoals huisjesmelkers;

overwegende dat hierdoor het leef-, woon- en werkklimaat in de steden ernstig kan worden bedreigd;

overwegende dat het noodzakelijk is om de grote steden een adequaat instrument in handen te geven om aan de geconstateerde situatie van de malafide infrastructuur een einde te kunnen maken;

overwegende dat de bestaande juridische mogelijkheden onvoldoende zijn voor een adequate aanpak van de problematiek;

overwegende dat naast het strafbaar stellen van huisjesmelken en onteigening van panden, het opleggen van een bestuurlijke boete aan huisjesmelkers een effectieve manier kan zijn om huisjesmelken te bestrijden;

verzoekt de regering:
1. om tegelijkertijd met, dan wel zo spoedig mogelijk na inwerkingtreding van de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek te beginnen met een experiment waarbij de grote steden de mogelijkheid krijgen om het instrument van de bestuurlijke boete te gebruiken in de aanpak van de malafide infrastructuur en in het bijzonder de huisjesmelkers;
2. de ervaringen van dit experiment te betrekken bij de evaluatie van de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Balemans en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 27 (30091).

De heer **Balemans** (VVD): Voorzitter. Mijn fractie wil de grote steden van ons land de kans en de ruimte geven om de grote problemen waarmee zij worden geconfronteerd, aan te pakken en op te lossen. Wij zullen daarom dit wetsvoorstel steunen. De motie ligt in het verlengde van die doelstelling en van de wens om daarmee snel aan de slag te gaan. Ik weet dat er bij de Kamer voorstellen liggen op een aantal terreinen waarop ook de motie betrekking heeft, maar daarin wordt niet specifiek deze mogelijkheid genoemd, die de grote steden wel hard nodig hebben.

□

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Namens mijn fractie, de Lijst Pim Fortuyn, spreek ik waardering en steun uit voor deze ''Rotterdamwet''. Wij zijn niet gekomen met amendementen, want vanuit Rotterdam was verzocht om niet te komen met te veel aanpassingen, omdat de wet er snel doorheen moet. Ik heb dan ook met gepaste kritiek de ingediende amendementen bezien. Sommige vond ik wel sympathiek, maar ik heb goed geluisterd naar het advies van de ministers. Ik heb sympathie voor het amendement van mevrouw Adelmund op stuk nr. 18. In de lunchpauze zou worden bezien of er een oplossing kon worden gevonden voor de gehandicapten in de desbetreffende wijken. Dat amendement hangt dus nog even boven de markt.

Ik vond het een prima debat. De verwijten vlogen over de tafel, en dat is prachtig. Soms moet dit, en maakt het zaken duidelijk. Ik heb daarover geen slecht gevoel, en ik kan prima slapen, evenals de heer Bruls.

Ik dank de minister voor het antwoord op de vraag over de kortetermijncontracten. Een contract is een contract. Mevrouw Adelmund had het over de komende rechtsza-

ken en ik denk dat wij inderdaad moeten beseffen dat een contract telt als een contract. Het is dus niet mogelijk dat gekeken wordt naar het inkomen uit arbeid over het afgelopen jaar. Voor mij was dat een leerpunt in dit debat.

□

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter. Ik kan mijn tweede termijn ook kort houden. De fractie van D66 zal het wetsvoorstel Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek steunen. Mijn fractie wil de steden steunen, en hun de mogelijkheid geven de instrumenten die deze wet biedt, toe te passen in hun strijd tegen de verloedering van wijken. Ik herhaal: alle mensen willen een mooie woning in een veilige buurt, met perspectief op werk. Dat is ook wat dit voorstel beoogt. Mijn fractie beseft wel dat sommige maatregelen drastisch zijn. De neveneffecten moeten goed in de gaten worden gehouden. Wij stellen de voorwaarde dat woningzoekenden, die door de maatregelen in de aangewezen gebieden geen huisvesting kunnen krijgen, elders in de gemeente of regio passende huisvesting krijgen. De 51 huishoudens die nog geen woonruimte hebben, waarover mevrouw Adelmund zojuist sprak, baren mij zorgen. Dit kan niet, en graag krijg ik hier opheldering over.

Onze steun aan de maatregelen geldt nadrukkelijk niet voor de eeuwigheid. Als het goed is, ontvangen wij in 2007 de eerste cijfers. Deze moeten voldoende vertrouwen geven. Samen met de heer Balemans heb ik een motie ingediend over het aanpakken van huisjesmelkers, om de regering ertoe aan te sporen dit probleem met meer voortvarendheid aan te pakken. Hij heeft daarover het nodige gezegd, wat ik niet zal herhalen.

Het bijzondere aan dit dossier is volgens mij dat het de sfeer uitstraalt van het andere belangrijke dossier van minister Pechtold, te weten ''de andere overheid''. De rijksoverheid beseft dat deze problemen niet altijd vanuit Den Haag kunnen worden opgelost, en dat zij de lagere overheden, maar ook – en dat is heel belangrijk – de mensen zelf de ruimte en de verantwoordelijkheid moet geven.

□

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Voorzitter. Het debat is inderdaad gegaan over het versterken van de leefbaarheid en over de vraag hoe zich dat verhoudt tot het vaststellen van de precieze grens tussen waar de maatregel die je voorstelt, vooruitgang oplevert voor concrete mensen, voor alle burgers, en waar het discriminatie is en mensen zou uitsluiten. Dat debat hebben wij gevoerd. Ik wil er een aantal opmerkingen over maken, omdat ik wel degelijk een tweede termijn nodig heb.

Nu heb ik al een vraag gesteld over de Commissie Gelijke Behandeling. Ik heb zelfs een tekst aan de ambtenaren gegeven met daarin een heel precieze formulering van de wijze waarop je kunt omgaan met het aanwijzen van wat wel en wat niet toelaatbaar is onder de huidige Wet gelijke behandeling, een wet die altijd bedoeld is geweest voor momenten waarin het tegenzit. De Wet gelijke behandeling was nooit bedoeld voor momenten waarin het meezit, waarin er ruim te kiezen valt. De Wet gelijke behandeling is juist bedoeld voor momenten waarin er niet ruim te kiezen valt, dat je heel precies moet bepalen wat er wel en wat niet kan. De Commissie Gelijke Behandeling geeft in haar laatste brief een weg aan die heel mooi is, namelijk dat je alleen lokaal de verdediging kunt voeren over een maatregel die je nooit op landelijk niveau bij voorbaat als objectief moet bezien, maar via de aanwijzingsbevoegdheid en goedkeuringsmaatregelen van de minister hier in de volksvertegenwoordiging aan de orde kunt stellen op dat moment. Ik heb de precieze formulering aangereikt. Ik kom daar zo op terug. Eigenlijk heb ik alleen daarvoor al een tweede termijn nodig. Er moest nog een antwoord op komen.

Ik loop het rijtje van maatregelen langs. Wat de ozb-maatregel betreft, heb ik een amendement ingediend voor zes jaar in plaats van vier jaar. Ik vond het een valide argument te zeggen: bind de gemeenteraad aan haar eigen periode. Het valt inderdaad ongeveer samen, want zij beginnen binnenkort aan een periode. Ik trek dus mijn amendement op stuk nr. 17 in.

Ten aanzien van het andere ozb-amendement dat er ligt en waar wij debat over hebben gevoerd, dacht ik een opening bij minister Pechtold te vinden voor mijn gezonde denken over hoe groot de steden zijn in Nederland en dat wij ons niet aan Europese regelgeving zouden moeten houden daar waar het om de omvang gaat. Van exacte toepassing zou al helemaal geen sprake moeten zijn waar dat niet nodig is. Vandaar die verruiming. Laten wij niet gaan over het geld dat gemeenten vervolgens zelf in de gemeenteraad na grote gevechten op een bepaalde wijze willen besteden. Het amendement op stuk nr. 16 zou ik dus graag willen volhouden.

Ik had andere amendementen in voorbereiding. Een conceptamendement dat nog niet was ingediend, heeft minister Dekker voorkomen door nadrukkelijk te zeggen – en dit maakt ook onderdeel uit van de wetsgeschiedenis – dat het een bijzondere maatregel is die alleen tijdelijk kan worden toegepast voor het bestrijden van grootstedelijke problemen op het moment dat deze niet met andere middelen bestreden kunnen worden en als de ernst van de problematiek de inzet van de beoogde aanwijzing rechtvaardigt. Dat heb ik minister Dekker haast letterlijk horen zeggen, terwijl zij mijn amendement in wording niet kende. Graag hoor ik een bevestiging hiervan in tweede termijn.

Wij hebben in het kort een debat gevoerd over het inkomen. De minister zei contract is contract, dat is heel mooi. Minister Dekker ken ik vanuit een andere sfeer, die van werkgevers en werknemers. Wij weten dat er ook sprake kan zijn van arbeid zelfs zonder contract, maar dat je wel iedere maand loon krijgt. Dat moet juist voor de wetsgeschiedenis precies worden vastgesteld. Je hebt ook nulurencontracten. Dan heb je eigenlijk geen contract, anders dan dat je beschikbaar moet zijn voor arbeid en dat kan toch tot reguliere inkomsten leiden. Het gaat mij er juist om dat het in de wetsgeschiedenis zo is dat inkomsten uit arbeid inkomsten uit arbeid zijn. Dat kan op vele manieren, want er hebben heel veel mensen een irregulier contract. Het gaat mij er juist om, groepen in te sluiten en niet uit te sluiten, temeer daar het om grote groepen gaat en met name om jongeren. Tegenwoordig ben je heel lang jong, dat kan soms wel tot 30-jarige leeftijd

Mevrouw Adelmund (PvdA)

© M. Sablerolle – Gouda

structureel aan de orde zijn voor grote groepen. Dat is nog steeds een gegeven.

Het andere punt dat ik aan de orde wilde stellen is de positie van alleenstaande ouders. Wij hebben hier lang gedebatteerd over de vraag of zij vanwege de zorgtaken wel of niet vrijgesteld zouden moeten worden of deels vrijgesteld. Alleenstaande ouders hebben vaak een deeltijdcontract. Ook dat vind ik inkomen uit arbeid. Dat is misschien vaak wel goed geregeld, omdat het op dit moment bij de groep bijstandsgerechtigden met allemaal intermediairs gebeurt. Maar ook dat geldt als inkomen uit arbeid, om nog even de precieze formulering te gebruiken.

Ik heb gezien dat er een heel duidelijk antwoord is gegeven op het amendement op stuk nr. 13 van de heer Bruls. Dat ging over de positie van de minister. Ik heb de minister horen zeggen dat zij aanwijzings- en goedkeuringsbeschikkingen wil blijven geven en dat zij uitziet naar het debat in de Kamer en naar de informatie aan de Kamer, omdat zij vindt dat deze bijzondere maatregel alleen maar in zeer specifieke situaties aan de orde is. Ik moet zeggen dat ik zeer aan het antwoord van de regering hecht, mijnheer Bruls. Dit valt u misschien tegen, maar op dit moment ben ik het meer met de argumentatie van de regering eens dan met u.

De heer **Bruls** (CDA): Dan moet u wel betere argumenten geven. Ik ben het helemaal eens met wat u zegt over de informatieplicht aan de Kamer. Waar staat in mijn amendement dat dit uitgesloten is? Het meningsverschil is alleen ontstaan over de vraag of de minister tussentijds al dan niet moet kunnen terugtrekken. Dat is het wezenlijkste punt. Daar kom ik zo meteen op terug.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): U komt daar vast wel op terug, want het is uw amendement. Ik wil alleen zeggen dat ik het antwoord van de minister zwaarwegend vind. Ik vind het een dermate bijzondere maatregel dat die zowel door de gemeenteraad als door de volksvertegenwoordiging moet worden gedekt. Het gaat namelijk om zeer rechtstreeks ingrijpen. Zoals de ministers hebben gezegd, komt het in de buurt van een grondrechtdiscussie. Daar gaan wij zeer zorgvuldig mee om.

Ik wil reageren op de reactie van de minister op de inkomenscriteria. Minister Dekker en minister Pechtold hadden het in hun antwoord over buurten, straten of complexen. Dat gaat niet over de ozb. Over het amendement op stuk nr. 15 bestond dus een misverstand, maar ik heb besloten om dat maar even te laten lopen. Over de ozb heb ik een ander amendement ingediend. Daarover verschillen de heer Bruls en ik nauwelijks van mening. Wij vinden allebei dat er niet te krenterig moet worden gedaan. Over het amendement op stuk nr. 15 zeg ik dat gebieden moeten worden ingekaderd. Deze maatregel kan namelijk niet geschikt zijn voor Amsterdam-Noord of Rotterdam-Zuid, om maar iets te noemen. Dit hebben de deelnemers aan de rondetafelgesprekken heel goed duidelijk gemaakt. De mensen die met deze maatregel willen werken, willen dat zeer zorgvuldig doen. Een straat, een complex, een buurt. U weet dat een wijk verschillende buurten kent. Het woord ''gebieden'' in de wet, dat heel ruim kan zijn, wil ik van een kader voorzien door middel van het amendement op stuk nr. 15. Ik wil dat vervangen zien door het woord ''buurten'' – dat is ook ruim, maar minder ruim dan het woord ''gebied'' –, ''straten'' of ''complexen''.

De heer **Bruls** (CDA): En wat te denken van het woord ''wijken''?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Je hebt die volgorde altijd, maar wijken zijn in sommige steden heel groot, zodat het nog maar weinig gedifferentieerd is.

Het amendement op stuk nr. 20 gaat over een zaak die in mijn ogen ook zwaar weegt, namelijk de aanwijzing en de goedkeuring van de minister. Dat zei ik al. In het amendement op stuk nr. 20 zeg ik iets over het creëren van een balans in de kansen. Onder nummer 2 staat de toelichting dat er voldoende mogelijkheden moeten bestaan om binnen de regio waarin de gemeente is gelegen, passende huisvesting te vinden. In de toelichting daarop ziet u iets over de formulering. Die wordt verhelderd door de voorwaarden voor de gemeenten positief te formuleren. Nu is er in de wet een negatieve formulering opgenomen. Er staat: niet substantieel afnemen. En vandaag hebt u nog gezegd: volstrekt onvoldoende. Hier staat: voldoende mogelijkheden. Dat is klare taal. Bovendien is het positief geformuleerd. Daardoor is duidelijk waarop mensen worden afgerekend. ''Niet substantieel'' of ''volstrekt onvoldoende'' kun je namelijk op twee manieren interpreteren. Ik zit

lang genoeg in de politiek om te weten dat ''volstrekt onvoldoende'' kan zijn: volstrekt onvoldoende, maar ook: zo veel nog wel, zo veel nog niet. Dit wordt voor mij vooral urgent als ik u de vraag over Rotterdam stel. Zoals de fractie van D66 net heeft aangehaald, hebben eenenvijftig huishoudens zicht gehad op een huis dat zij niet hebben gekregen. Vijftien zijn geplaatst in de regio. Rotterdam is een stad die mij zeer aan het hart gaat. Juist ten behoeve van die stad zeg ik erbij dat het normaliter gemiddeld 5% is. Dan lijkt het dus hoger. Ik zei alleen al dat die twee cijfers moeilijk op elkaar konden worden betrokken, omdat deze mensen vrijwel alles accepteren waarop zij kans krijgen. Die vijftien hebben wel elders een plek gekregen; die eenenvijftig niet.

De heer Eerdmans heeft gezegd dat hij het amendement op stuk nr. 18 nog zou bestuderen. Dat gaat over de chronisch zieken en gehandicapten. De bewindslieden kiezen voor een groepsbenadering. Dat is op zichzelf al op het randje van de grondrechten. Daar is lang over gedebatteerd. Als je dat doet, waarom zou je dan ten aanzien van de mensen met een chronische ziekte of een handicap – die kun je echt niet bij Albert Heijn, V&D of noem maar op kopen, want die heb je of niet en het is onomkeerbaar – niet voor een soort hardheids-clausule kiezen? Waarom zou je je willen begeven in debatten over de vraag of er echt onomkeerbare gevallen zijn? Dergelijke debatten zijn jarenlang in de Kamer gevoerd en hebben tot niets geleid. Ik ben er geen voorstander van dat de gemeenteraad dat debat over doet. Wij hebben daarover immers jaren gedaan, omdat het een heel ingewikkelde kwestie is. In geval van handicap of chronische ziekte is sprake van een loonvervangende uitkering. Voor vroeggehandicapten geldt soms namelijk dat al snel duidelijk is dat zij nooit een inkomen zullen verdienen. Zij worden als jonggehandicapt beschouwd, zonder dat zij ooit een arbeidsverleden hebben opgebouwd. In Rotterdam raadt men ons aan om ten aanzien van die groep aan te geven dat het nooit de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest om de wet op die manier te laten uitwerken. Ten aanzien van de voor de evaluatie genoemde groepen zijn al werkzaamheden verricht, maar dat geldt niet voor deze groep. Als het een hardheidsclausule wordt, veronderstel ik dat er nog meer beroepen zullen komen dan er al zijn. De vraag is dus of de regering niet gewoon heldere wijn zou moeten schenken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Betekent dit ook dat de fractie van de PvdA van mening is dat mensen met een WW- of bijstandsuitkering als individu niet tot een bepaalde wijk moeten worden toegelaten omdat zij tot die groep behoren? Mevrouw Adelmund vraagt nu weer om een uitzondering, maar hoe zit het dan met die twee andere groepen?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik heb een verslag ingediend dat omvangrijker is dan het volledige wetsvoorstel. Daarin heb ik daarover alle vragen gesteld die aan de orde kunnen komen. Ik heb onder andere gevraagd op welke wijze in dit geval de samenhang aan de orde is tussen criminaliteit en arm zijn. ik ben het volstrekt met mevrouw Van Gent eens als zij zegt dat dit een relatie is die niet mag worden gelegd. Het is niet juist dat arme mensen voor minder sociale cohesie zorgen. Het is nog sterker: ik kom uit Rotterdam en heb zelf ervaren dat juist de mensen met een uitkering in het oude westen en in het oude noorden fulltime voor de wijk bezig waren. Met mijn uitgebreide verslag en mijn inbreng probeer ik na te gaan hoe is te voorkomen dat mensen steeds naar de knikkerputjes van de stad worden verwezen. Het gaat dus niet om een wet voor bestuurders maar voor burgers. Op welke manier kunnen wij ervoor zorgen dat er kansen worden gecreëerd voor die groep die nu geen andere keuze heeft dan dat pad en die woning waarbij de deprivatie bij voorbaat een feit is? Amendement nr. 20 is belangrijk, want er moet worden aangetoond of er voldoende mogelijkheden zijn. Convenanten zijn en blijven belangrijk, maar er is slechts sprake van papier en het is pas later mogelijk om aan te geven of het al dan niet is gelukt. Ondertussen hebben die 51 personen in Rotterdam, die onder de huidige huisvestingswet vallen, geen woning. Het weegt dus heel zwaar om die convenanten in de levende realiteit om te zetten en voldoende mogelijkheden te creëren. Mevrouw Van Gent kan zich voorstellen dat ik als sociaal-democraat niets anders kan doen dan nagaan of ik voor die mensen om wie het gaat kansen kan creëren. Ik doel dan zowel op de burgers die al in de wijken wonen als op de mensen die werk zoeken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik begrijp deze passie, maar de cruciale vraag blijft wat de mening van de fractie van de PvdA is over personen met een WW- of bijstandsuitkering. In haar visie blijven die immers over. Moeten die mensen ook als individu worden afgerekend en zijn zij in bepaalde wijken niet welkom omdat zij tot die groep behoren? Of is de fractie van mening dat dit toch wel een grove maatregel is?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik heb over die maatregel scherpe vragen gesteld, omdat die kan worden beschouwd als een paardenmiddel. Die maatregel is in vergelijking met reguliere wetgeving buiten proportie en verhoudt zich moeizaam tot de Wet gelijke behandeling. Ik wacht het antwoord op mijn vragen af. Vanmorgen heb ik nogmaals gezegd op welke wijze de Commissie Gelijke Behandeling een en ander benadert. Ik hecht zeer aan die wet, omdat die juist is bedoeld voor de momenten waarop het tegen zit.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Deze wet staat of valt naar mijn mening met de vraag of iedereen, dus ook degenen die geen vestigingsvergunning hebben, wel elders woonruimte kunnen krijgen. Dat geldt dus ook voor gehandicapten. Leidt dit misschien niet tot stigmatisering van de gehandicapten?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Dat zou ik haast sm in de politiek noemen. Dat is sadomaso. Gehandicapten hebben een felle strijd gevoerd om toegang te krijgen tot het gewone domein van onze samenleving. Als Rotterdam in de evaluatie constateert dat een onbedoeld bijeffect van de maatregel is dat gehandicapten worden uitgesloten omdat zij nooit een inkomen uit arbeid kunnen verwerven, moet de wetgever dat repareren. Als wij dat niet doen, doen wij ons werk niet goed.

De heer **Bruls** (CDA): Voor de wetsgeschiedenis merk ik op, dat het niet klopt wat mevrouw Adelmund zegt. Het is niet waar dat gehandicapten nooit een inkomen uit arbeid kunnen verwerven. Niet elke

arbeidsgehandicapte is een arbeidsongeschikte. Dat weet mevrouw Adelmund nog beter dan ik. Zij is aan het hineininterpretieren, zoals onze Oosterburen zeggen. Ik begrijp haar bezwaar tegen een hardheidsclausule niet zo goed.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Een hardheidsclausule zou een goede zaak zijn. Ik ben er zonder meer voorstander van dat een hardheidsclausule in deze wet komt. De heer Balemans heeft gezegd hiermee tot 2011 te willen wachten. Het behoort tot de verschillen tussen onze partijen dat ik iets ongeduldiger ben. Een hardheidsclausule zou op zich goed in de wet passen. Het is echter gemakkelijk vast te stellen dat er een groep gehandicapten is, die geen inkomen uit arbeid kan verwerven. Er is zelfs een heel schoolsysteem op gebaseerd dat mensen nooit zullen werken. Het is niet de bedoeling dat deze mensen worden uitgesloten. Omdat zij de strijd hebben geleverd om te kunnen functioneren in reguliere maatschappelijke verbanden, moet hen de mogelijkheid tot participatie worden geboden. Onder de WAO vallen ook de chronisch zieken.

De heer **Bruls** (CDA): Dan gaat het toch wat te ver om bijna één miljoen WAO'ers maar gelijk uit te sluiten. Zoveel hebben wij er namelijk in ons land, en dat is wat mevrouw Adelmund zegt. Zij doelt waarschijnlijk op de Wajongers, jongeren van wie al voor hun achttiende vaststaat dat zij niet kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Ook uit deze groep werken mensen in deeltijd. Ik roep mevrouw Adelmund op om ervoor te waken deze hele groep op één hoop te gooien. Ik ken genoeg Wajongers die het bijzonder spijtig vinden dat zij steeds in de groep van arbeidsgehandicapten worden gestopt. Zij zijn veel meer dan dat. Zij werken vaak ook nog, bijvoorbeeld parttime.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Zoals de heer Bruls weet zijn de Wajongers oude gevallen. Er is de afgelopen tijd heel wat gebeurd ten aanzien van de wetgeving hierover. Ik bespeur bij de heer Bruls de intentie om Wajongers, mensen in de Waz en mensen in de WAO die eenzelfde type constitutie hebben, tegemoet te komen.

De heer **Balemans** (VVD): Voor de zuiverheid merk ik op dat de hardheidsclausule waarover ik eerder heb gesproken, de vier- en achtjarentermijn betreft. Dat is dus even iets anders. Op een aantal terreinen ben ik net zo ongeduldig als mevrouw Adelmund.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik probeerde de heer Balemans in te sluiten. Dat is dus gelukt.

Het blijft een beperkte wet, die hooguit tijdelijk zal functioneren, en die steeds opnieuw een politiek debat zal uitlokken. Daaraan zitten wij vast wanneer wij de wet toepassen.

Er is veel gesproken over Rotterdam. Ik wil nog één opmerking maken over Amsterdam. Het lijkt een vreemd gegeven, maar ik voel mij in beide steden zeer thuis. Amsterdam heeft ook een aanpak. Ik voorspel dat de steden niet in de rij zullen staan om de maatregelen die de nieuwe wet biedt, toe te passen. Wij hebben te weinig gesproken over de manier waarop Amsterdam deze zaken oplost. Ook daar heeft men methoden gevonden om de problematiek aan te pakken. Dat geldt ook voor Haaglanden en voor veel andere gemeenten die dit paardenmiddel niet zullen gaan toepassen. Ik heb daarom een aantal vragen gesteld over het inkomenscriterium en de balans daarin. Deze zijn blijven liggen, maar waren heel duidelijk geformuleerd.

Ik dien nog een korte motie in. Ik heb de heer Bruls al uitgedaagd het daarmee eens te zijn. Ik veronderstel dat hij vast gaat roepen dat hij het ook vindt. De kansenzones in Rotterdam zijn op dit moment echt succesrijk, maar vallen niet onder deze wet. Het is echt een mooie aanpak, die breder is dan de ozb-maatregel. Wij willen deze mogelijkheden daarom verbreden. Ik heb de heer Bruls gisteren al uitgenodigd om dat te ondersteunen. Ik weet bij voorbaat dat ik de motie die ik dadelijk zal indienen, zal aanhouden omdat zij van een dekking uit de FES wordt voorzien in de tegenbegroting bij prinsjesdag. Ik dien hem in omdat ik het van groot belang vindt om wat in Rotterdam zo goed loopt, uit te breiden. Het experiment heeft veel haken en ogen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat verbetering van het ondernemingsklimaat in achterstandswijken de leefbaarheid kan verbeteren;

constaterende dat de gemeente Rotterdam met steun van het Rijk een forse investeringspremie voor ondernemers in zogenoemde kansenzones heeft ingesteld;

constaterende dat de interesse voor deze investeringspremie groot is en dat de desbetreffende wijken hiermee een positieve uitstraling krijgen;

verzoekt de regering, uit het Fonds Economische Structuurversterking middelen ter beschikking te stellen om een soortgelijke investeringspremie voor alle gemeenten met achterstandswijken in te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Adelmund. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 28 (30091).

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Voorzitter. Ik ben benieuwd naar de reactie van de bewindslieden in tweede termijn op mijn amendement over hennepteelt. In de nota naar aanleiding van het verslag staat over de aanpak van malafide eigenaars van hennepplantages dat men niet meer dan vijf planten mag telen voor eigen gebruik. In mijn amendement stel ik voor de commerciële hennepteelt daarbij te noemen, want daar ligt het grootste probleem. Het argument dat hennepteelt een ernstige bedreiging voor de gezondheid vormt, gaat voor de commerciële hennepteelt niet op omdat men met goede afzuiginstallaties en met goed licht werkt. Het probleem is dat de commerciële hennepteelt criminelen aantrekt in de betreffende wijken. Zijn de bewindslieden bereid dit punt mee te nemen?

In mijn amendement op stuk nr. 19 heb ik voorgesteld een evaluatietermijn vast te stellen op drie jaar. Er

is inmiddels over gesproken dit te doen bij de behandeling van de tussenstand GSB. Dit blijft echter een tussenstand. Ik wijs erop dat bijvoorbeeld de Wet bevordering eigen woningbezit na drie jaar is geëvalueerd. Dat was voldoende om zicht te krijgen op de uitwerking van die wet. Omdat het hier om een ingrijpende bijzondere maatregel gaat, zou ik de evaluatie naar voren willen halen.

De **voorzitter**: Het amendement-Adelmund (stuk nr. 17) is ingetrokken.

□

De heer **Bruls** (CDA): Voorzitter. Ik dank beide bewindslieden voor hun antwoorden in eerste termijn. Het is goed om te constateren dat een meerderheid in deze Kamer niet alleen de intentie van deze wet, maar ook het merendeel van de voorgestelde maatregelen steunt. Dat is een belangrijk signaal aan Rotterdam en alle andere grote steden, waaruit blijkt dat dit onderwerp leeft in dit huis. In dit huis wordt naar rato meer gesproken over het platteland dan over de grote steden, maar de kwaliteit van het debat maakt heel veel goed.

Ten aanzien van de ozb-voorstellen handhaaf ik mijn amendementen. Ik heb begrepen dat het geen principiële zaak is. Dat zou ook onmogelijk kunnen. Je kunt veel principes over de besteding van geld aanvoeren, maar niet als het gaat over de ruimte binnen het gegeven budget waarmee gemeenten aan de slag kunnen. Mevrouw Adelmund vroeg zich terecht af waar wij ons druk over maken. Ik heb dat in soortgelijke bewoordingen ook aangegeven. Bij het gedeelte van de wet dat gaat over toegang tot de woningmarkt wordt terecht gekozen voor een aantal algemene criteria op basis waarvan de minister haar werk moet doen. Hier wordt dat heel erg ingeperkt. Ik vind het lastig uit te leggen dat een wijk in een stad in Nederland uit minimaal 10.000 bewoners moet bestaan om tot kansenzone benoemd te worden. Dat soort wijken is zeer dun gezaaid. Ik heb in eerste termijn al gezegd dat het niet goed is om te vergelijken met steden als Parijs, Madrid, Londen en andere echt grote steden of urbane gebieden.

Dit wetsvoorstel moet maatwerk leveren voor de problemen die in onze steden leven en voor de uitdaging die onze gemeentebestuurders willen oppakken. Daarom blijf ik volhouden dat de gebiedsomvang vergroot moet worden en daarom heb ik voorgesteld om het aantal inwoners te verlagen van 10.000 tot 5000. Ook moeten er meer gemeenten kunnen meedoen dan alleen de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Ik ben gevoelig voor het argument dat je niet alleen over de GSB-steden kunt spreken, want daarmee vallen alle andere 100.000+-gemeenten, zoals Almere en Apeldoorn, erbuiten. Ik zal mijn amendement dan ook in die zin aanpassen dat het gaat om GSB-gemeenten en om gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

Ik wil niet zover gaan dat alle gemeenten eronder kunnen vallen. Ik vind wel dat wij onszelf recht moeten doen. Dit wetsvoorstel moet de grootstedelijke problematiek aanpakken en dan moeten de maatregelen wel iets extra's bieden. De gemeente Midden-Delfland, ingeklemd tussen Den Haag en Rotterdam, heeft zeker bepaalde problemen, vooral op reconstructiegebied, maar die zijn van een geheel andere orde dan de stadsproblematiek in Rotterdam, Schiedam en Den Haag. Het zou raar zijn als het ozb-regime in die gemeente wordt aangepast, want dan is het voordeel dat de steden hebben gelijk weg. Dan kunnen wij net zo goed een debat houden over de aanpassing van de ozb. Ik twijfel er niet aan dat dit debat nog eens zal plaatsvinden, maar niet nu. Laten wij het dus wel gericht houden op de steden.

Het is van belang dat er een balans blijft bestaan in de toegang tot de woningmarkt, want het gaat om zwaarwegende en vergaande maatregelen. Ik noem het geen paardenmiddel, want dat zou suggereren dat de middelen te bot zijn en niet het doel bereiken. Dat is niet zo. Dit middel, hoe zwaarwegend ook, kan zeer verfijnd en precies worden toegepast. Het is simpelweg nodig. Ik zal niet herhalen wat anderen en ikzelf in eerste termijn hebben betoogd. De beide bewindslieden hebben ook al uitvoerig aangetoond waarom het nodig is.

Ook ik heb de brief van de Commissie Gelijke Behandeling van 5 september gelezen. Die brief is om meer redenen interessant, maar vooral om wat in de eerste alinea onder het woord ''toelichting'' op pagina 2 staat. Ik denk dat het goed is voor de Handelingen om te citeren wat er staat: ''De regering stelt ten onrechte dat de CGB heeft geadviseerd dat er geen objectieve rechtvaardiging bestaat voor het indirecte onderscheid dat mogelijk het gevolg is van de toepassing van de in het wetsvoorstel opgenomen maatregelen. Wat heeft zij wel geadviseerd?'' Ik had het eerlijk gezegd ook gelezen zoals de regering het had geïnterpreteerd en volgens mij vele anderen hier. Volgens mij had iedereen het idee dat de CGB stelde dat daar geen objectieve rechtvaardiging voor is. Dat is dus goed nieuws. Volgens de commissie is er dus wel degelijk een objectieve rechtvaardiging te vinden, maar dat moet je op lokaal niveau beschouwen. Welnu, volgens mij is dat met dit wetsvoorstel helemaal mogelijk.

Volgens het roemruchte amendement op stuk nr. 13 blijft er ook een rol bestaan voor het Rijk, in de persoon van de minister van VROM, om al dan niet zo'n maatregel in te stellen. Je moet natuurlijk wel een algemene toets hebben, al was het maar op het fenomeen van de grondrechten die ons allemaal ter harte gaan. Nu gaat het alleen om de vraag hoeveel ruimte je de gemeenten geeft die voorstellen doen. Het is juridisch belangrijk om te weten of de gemeente of de minister aanwijst, maar in de grond van de zaak is dat niet zo essentieel, want je laat de minister altijd het laatste woord houden. Ik heb de kritiek van de minister op mijn amendement op stuk nr. 13 goed tot mij laten doordringen en ik ben wel gevoelig voor wat zij heeft gezegd. Zij zei dat wij eerst eens vier jaar op deze manier aan de slag moeten gaan. Het is inderdaad een vergaande en een zwaarwegende maatregel. Ik kan mij daar van alles bij voorstellen. Ik zal dan ook in goed overleg met de leden van mijn fractie, dat zijn er toch mooi 44, bekijken wat wij verder met dit amendement doen.

Ik hecht wel aan een ander onderdeel van het amendement dat tot nu toe niet is besproken. In de toelichting op dit amendement heb ik aangegeven dat de reden voor indiening alles te maken heeft met tempo. Zorgvuldigheid, toetsing en instemming van de zijde van de

minister van VROM zijn belangrijk, maar degenen onder ons die wat meer ervaring hebben met zowel het nationale als het lokale bestuursniveau weten ook welke pingpongspelletjes gespeeld kunnen worden. Nu deze maatregel in de ogen van zeer velen echt nodig is, in ieder geval voor Rotterdam en wellicht ook Amsterdam – ik denk dat het er niet veel méér zullen zijn – zou mijn fractie het uitermate betreuren als over deze maatregel onenigheid zou ontstaan over getalletjes, hoe belangrijk die ook zijn, en er vervolgens een maandenlang debat komt waarbij voorstellen over en weer gaan, en tenslotte het ministerie er ook nog eens een half jaar over duurt voordat er een besluit komt. Dat is echt verloren tijd. Daarom heb ik in het amendement een termijn van acht weken opgenomen, die is bedoeld als fatale termijn. Dit punt wil ik handhaven en ik zal dan ook straks het amendement aanpassen, dan wel een nieuw amendement indienen. Dit geeft immers een enorme prikkel aan zowel de gemeente als het Rijk om een en ander goed voor te bereiden. Als de gemeente Rotterdam resultaten van experimenten heeft, kan zij nu al aan de slag om samen met ambtenaren van VROM en BZK de zaken voor te bereiden en na te gaan welke criteria opgesteld moeten worden, wil zij in aanmerking komen voor toepassing van deze passage in de wet. Door daar een termijn aan te stellen, gaat er in de eerste plaats een extra prikkel uit naar de gemeente. Als die de zaken niet goed voorbereidt met het ministerie, loopt ze immers de kans dat de minister binnen de termijn van acht weken laat weten dat de gemeente niet in aanmerking komt omdat het ministerie onvoldoende gegevens heeft. In de tweede plaats geeft het een prikkel aan de minister om snel en zorgvuldig een besluit te nemen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb nog een vraag over de objectieve rechtvaardiging, zoals de heer Bruls dat uitlegt. Hoe interpreteert hij die objectieve rechtvaardiging, nu mensen niet meer individueel worden bekeken? Omdat mensen behoren tot een bepaalde groep, kunnen ze straks bepaalde wijken niet meer in.

De heer **Bruls** (CDA): Dit brengt mij vanzelf op het punt van de schrijnende gevallen. In eerste termijn heeft de minister van VROM naar aanleiding van een interruptie mijnerzijds de toezegging gedaan om nog voor de stemmingen – naar ik aanneem zijn die volgende week dinsdag – met een nota van wijziging te komen, waardoor er op individuele gronden een afwijkingsmogelijkheid komt. Op die manier zou ik het graag geregeld zien. Voor het overige is het wezen van het wetsvoorstel inderdaad, dat het om groepen gaat. Ik heb gisteren al betoogd dat nooit te voorkomen is dat mensen er ontevreden over zijn, maar daarom hebben ze ook bezwaarmogelijkheden. Als er dan bovendien nog een afwijkingsmogelijkheid voor schrijnende gevallen is, kan iemand toch worden toegelaten als het volgens de regels niet mogelijk zou zijn. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om de sociale gevallen die mevrouw Vergeer heeft genoemd.

Ik zou dat laatste overigens niet generiek willen regelen, waarmee ik ook al een oordeel over het amendement van mevrouw Vergeer heb gegeven. Hoe sympathiek dat amendement ook is voor mensen die mantelzorg willen verlenen, voorkomen moet toch worden dat jonge kinderen van Antilliaanse moeders kunnen aanvoeren dat zij in de wijk moeten kunnen wonen omdat hun moeders daar wonen. Wij moeten de wereld dus niet mooier voorstellen dat hij in elkaar zit, want het gaat hier om de derde- en vierde-generatieproblematiek die wij in al onze steden meemaken, niet alleen in Rotterdam. Wel moet een gemeente een uitzondering kunnen maken als kinderen voor hun ouders willen zorgen en er helemaal niemand anders beschikbaar is. De nota van wijziging zou ook in die zin moeten luiden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent, u mag nog één afrondende interruptie op dit punt plaatsen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. De heer Bruls zegt dat hij geen generieke maatregel wil. Dat is op zich heel verstandig, maar in mijn ogen is het onverstandig om mensen generiek in te delen. Het is onverstandig om mensen die een WW-, WAO- of bijstandsuitkering hebben, generiek in een groep in te delen die bepaalde wijken niet inkomt. Mijn principiële vraag is waarom hij tegen die mensen die waarschijnlijk helemaal geen problemen geven, bij voorbaat wil zeggen dat zij er niet inkomen.

De heer **Bruls** (CDA): Omdat die mensen juist de dupe worden van de eenzijdige samenstelling van die wijken. Ik wil dat doen, juist omdat ik hart heb voor die mensen. Ik heb er geen twijfel over dat u ook hart voor die mensen hebt. Juist daarom zou u dat voor sommige wijken moeten willen. Ik ken ook wijken in Den Bosch en Nijmegen waar dat speelt. Wij moeten niet willen dat mensen zo bij elkaar komen. Er zijn heel veel onderzoeken waaruit blijkt dat wijken waarin zoals u zegt vaak de sociaal-economisch zwakke broeders en zusters wonen, een zeer hoge sociale cohesie hebben. Dat is absoluut waar. Je hoeft echt niet in Rotterdam te hebben gewoond om je daarvan op de hoogte te kunnen stellen. Die mensen zitten er wel in ellende in die hoge sociale samenhang en komen er niet uit van de eerste op de tweede op de derde generatie. Het is met andere woorden in het belang van de mensen zelf dat dit gebeurt, niet omdat die mensen in mijn beleving of de beleving van anderen hier per definitie crimineel of slecht zijn. Dat is niet aan de orde. Daar gaat het niet om.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Als het in het belang is van mensen ...

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent, ik sta u op dit moment geen interruptie meer toe. Ik geef u dus niet het woord.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): ... dan is het toch ook in uw en hun belang dat zij nu ook al andere keuzemogelijkheden hebben? Wilt u mij steunen om dat op korte termijn mogelijk te maken? U zegt tegen die mensen dat zij niet welkom zijn, maar zij kunnen nergens anders naartoe.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent heeft het woord genomen, hoewel ik heb gezegd dat zij het niet had. De heer Bruls hoeft er daarom niet op te reageren. Ik geef de heer Balemans de gelegenheid voor een interruptie.

De heer **Balemans** (VVD): Het gaat natuurlijk om de mensen in die

wijken van de grote steden. Snelheid van besluitvorming is een van de belangrijkste zaken om problemen zo snel mogelijk te kunnen aanpakken. De heer Bruls wil zijn amendement op stuk nr. 13 nog eens bekijken. Ik wijs hem op iets waarmee hij die snelheid van besluitvorming wil inbrengen, maar waarmee volgens mij het risico loopt dat hij zo hard holt dat hij struikelt en op zijn gezicht valt. Er staat namelijk dat de minister een besluit moet nemen binnen acht weken na verzending ter goedkeuring van de aanwijzing door de gemeenteraad. Wij weten allemaal hoe dat gaat. Na de verzending aan de gemeenteraad moet de gemeenteraad het ontwerpbesluit agenderen en bespreken. Er zijn al gauw vier, vijf weken verstreken voor dat is gebeurd. De minister heeft dan nog een of twee weken om in alle haast te bekijken of zij het besluit goedkeurt. Ik verzoek de heer Bruls dit mee te nemen als hij toch kijkt naar herformulering van zijn amendement. Dat soort ongelukken wil ik namelijk niet.

De heer **Bruls** (CDA): Daarmee ben ik het eens. Om misverstand te voorkomen, wijs ik erop dat er staat: binnen acht weken na de verzending ter goedkeuring van de aanwijzing door de gemeenteraad. De hele riedel, oneerbiedig uitgedrukt, in het gemeentelijk apparaat is dan achter de rug. Als de gemeenteraad heeft besloten, staat het besluit vast en wordt het verzonden. Ik zal er overigens nog naar kijken. Er komt een gewijzigd of nieuw amendement.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): U hebt de brief van de Commissie Gelijke Behandeling aangehaald. Van groot belang bij de compassie met de mensen die naar de knikkerputjes gaan, is wat hun kansen elders zijn. Bent u het eens met het gestelde achter de streepjes in de hoofdhypothese van de Commissie Gelijke Behandeling dat gemeenten dan moeten nagaan welk doel de afzonderlijke gemeente voor ogen staat, wat de effecten zijn voor bijvoorbeeld vrouwen, gehandicapten of mensen van buitenlandse afkomst, welke alternatieven in de lokale situatie mogelijk zijn waarmee ook het doel kan worden bereikt en waarmee in mindere mate of geen door de gelijkebehandelingswetgeving beschermde groepen met name worden getroffen?

De heer **Bruls** (CDA): Ik begreep die passage niet zo goed, omdat het volgens mij in soortgelijke bewoordingen staat in het wetsvoorstel, althans in de memorie van toelichting en zeker in de nota naar aanleiding van het verslag. Ik heb dat gisteren zelf ook betoogd, sprekend over de maatregelen. Ik vind dat gemeenten eerst alles uit de kast moeten hebben gehaald voordat zij deze zwaarwegende maatregel nemen. Dat staat als een van de algemene criteria waaraan de minister toetst in de wet. Daarmee is het probleem van mevrouw Van Gent en haar twee moties ook opgelost, want als de minister er niet van overtuigd is dat een regio, plusregio of provincie voldoende aanbod van andere woningen heeft, heeft de gemeente die de aanwijzingen wil doen plaatsvinden een probleem. Ik begreep dat deel van het debat dan ook niet zo goed.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Het gaat om het amendement op stuk nr. 20. Daarin wordt positief geformuleerd wat in het wetsvoorstel negatief is geformuleerd, namelijk: niet substantieel. Vanmorgen was de toelichting nog: niet substantieel en volstrekt onvoldoende. Er staat nu gewoon: voldoende huisvesting voor die mensen die worden afgewezen. Bent u daar voor of tegen?

De heer **Bruls** (CDA): Ik had het over de moties van mevrouw Van Gent. Ere wie ere toekomt!

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Toch wil ik graag een antwoord op mijn vraag.

De heer **Bruls** (CDA): Hetzelfde geldt voor amendement nr. 20. Op dit onderdeel hoeft het wetsontwerp niet te worden aangepast. U vroeg mij heel concreet naar de brief van de Commissie Gelijke Behandeling van 5 september en dan met name het deel achter de eerste streepjes. Volgens mij is het geheel in lijn met het wetsontwerp en de bewindslieden moeten maar aangeven of zij dat ook zo zien. Dan ligt het mooi vast in de wetsgeschiedenis. Ik zie hier geen grote spanning. De tweede brief van de Commissie Gelijke Behandeling beschouw ik min of meer als een correctie van een standpunt dat volgens mij door iedereen hier anders is begrepen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Wat zou u tegen die 51 woningzoekenden zegen die een huis konden krijgen in een wijk waar zij niet terecht konden? Zou u zeggen dat zij niet substantieel worden benadeeld of zou u zeggen dat er voor hen voldoende huisvesting is?

De heer **Bruls** (CDA): U weet ook niet wat er met die 51 mensen is gebeurd. U suggereert dat die mensen dakloos zijn, maar naar alle waarschijnlijkheid is dat niet het geval. Het komt natuurlijk heel vaak voor dat mensen op een wachtlijst staan of niet het huis van hun dromen krijgen. Het gebeurt ook dat mensen keer op keer huizen afwijzen. Ook in de regio Rijnmond, ook al heb ik daar nooit gewoond, mijnheer Eerdmans.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Elke woningzoekende in Rotterdam of Amsterdam moet lang op een huis wachten, maar als je bepaalde gebieden afsluit voor mensen, moeten zij voldoende huisvestingsmogelijkheden hebben elders in de regio. Dat zij niet substantieel worden gekort, is iets anders dan voldoende huisvestingsmogelijkheden hebben. Het ene is een antwoord en het andere is ongeveer een antwoord.

De heer **Bruls** (CDA): Volgens mij willen mensen alleen maar een antwoord op de vraag wanneer zij een bepaald huis kunnen betrekken. Zij zullen niet geïnteresseerd zijn in de vraag of een begrip als ''substantieel'' al dan niet in de wet staat. Er worden nu beleidsregels vastgesteld waarmee steden aan de slag kunnen en dan heb je dit soort woorden niet nodig.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik moet dit corrigeren, want in het wetsontwerp staat de term ''niet substantieel''. Dat is onhelder.

De heer **Bruls** (CDA): Voor individuele burgers maakt dat echt geen verschil en uw amendement zal dat niet oplossen. Het maakt wel wat uit voor eventuele juridische aanspraken. De kans is groot dat daarover weer een heel debat ontstaat. Als er één woning minder wordt aangeboden door een toevallige mutatie in de tijd, is er in uw termen onvoldoende aanbod. Dat is toch niet realistisch? Daarop kunnen ook

Bruls

PvdA-wethouders geen beleid baseren.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Eigenlijk zegt u: als niet wordt voldaan de moties-Van Gent, kan dit wetsontwerp niet in werking treden. Ook u bent van mening dat niet alleen op papier maar ook in de praktijk aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan en dat de keuze niet mag worden ingeperkt. ''Substantieel'' vind ik ook een woord van niks. Bent u ook niet van mening dat mijn moties van belang zijn voor een coherent beleid?

De heer **Bruls** (CDA): Er zijn een aantal zaken die ik straks zal missen en één ervan is de vasthoudendheid van mevrouw Van Gent. Het klopt echter niet wat zij zegt. Ik zal haar moties niet steunen. Haar eerste motie is zelfs overbodig. In het wetsontwerp staat namelijk al dat wordt bezien of er voldoende aanbod is in de regio. Anders krijgt een stadsbestuur niet zijn zin. Als een minister dan niet ingrijpt, is de Kamer er ook altijd nog. En desnoods gaan de mensen naar de rechter. Dat kan gelukkig ook nog in dit land.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik begrijp het dus goed. Alleen een papieren afspraak of een convenant waarin is geregeld dat er over maximaal vijf jaar voldoende aanbod is, ook in de randgemeenten, is dus voor de heer Bruls niet voldoende?

De heer **Bruls** (CDA): Nee, dit heb ik niet gezegd. Volgens mij verwees mevrouw Van Gent hiernaar in haar eerste motie. Ik heb die helaas niet voor mij liggen, dus ik ben afhankelijk van wat zij zegt. Wij hebben hier een ordentelijke behandeling van een belangrijke wet, maar ook als het geen belangrijke wet is, moet het wetgevingsproces secuur worden gevolgd. Mevrouw Van Gent moet dan niet met bepaalde woorden gaan spelen. Ik heb alleen gezegd dat onvoldoende aanbod een grond is, maar dit staat al in de wet. Daarom vind ik de motie overbodig.

Met betrekking tot de toegang tot de woningmarkt wil ik nog beklemtonen dat de balans van belang is, evenals een optimale inzet van de bestaande instrumenten. De wet zit dan goed in elkaar. Wat de amendering oplevert, merken wij wel bij de stemmingen.

Ik ben tevreden over de toezegging dat er in 2007 een analyse zal worden gepresenteerd, gekoppeld aan de tussenbalans van het grotestedenbeleid.

De motie van mijn collega's Balemans en Koşer Kaya vind ik sympathiek. Ik wil nog wel opmerken dat ik wat verrast was over deze motie, maar niet over de inhoud, want de gemeente Den Haag heeft dit pleidooi terecht al eerder gehouden. Er staan nu twee wetsvoorstellen over de bestuurlijke boete op de rol. Ik weet dat wetgevingsprocessen soms langzaam verlopen, maar wij mogen blij zijn dat er iets gebeurt. Mijn fractie heeft hier meermalen op aangedrongen, ook bij bewindslieden van de eigen kleur. Uit oogpunt van ordentelijke wetgeving zou je dit misschien moeten koppelen. Ik weet dat er om een experiment wordt gevraagd en ik zal dit dan ook met een positieve grondhouding aan mijn fractie voorleggen.

Dit is vermoedelijk de laatste keer dat ik in deze Kamer over de grote steden mag praten. Het was mij een genoegen.

□

Mevrouw **Vergeer** (SP): Voorzitter. De wet beoogt om wijken die sterk onder druk staan door een cumulatie van problemen tijdelijk te ontlasten door tijdelijk alleen kansrijke mensen toe te laten. Mijn fractie is het hiermee eens; de tijdelijkheid van deze maatregel is van groot belang. Dit betekent wel dat kansarmen die niet meer in de wijk terecht kunnen, elders in de stad of regio passende woonruimte moeten kunnen vinden zonder lange wachtlijsten door de maatregel. Het is daarbij van belang dat het gaat om relatief nieuwe toetreders op de Rotterdamse regionale woningmarkt; zij zijn minder dan zes jaar ingezetene of zij zijn nog geen ingezetene. Ook met dit deel van het beleid kan de SP instemmen.

De minister voor het Grotestedenbeleid sprak over algemene wettelijke regels en specifieke gemeentelijke oordelen en ik heb begrepen dat de minister van VROM nog een nota van wijziging zal uitbrengen in verband met schrijnende gevallen. Betekent dit concreet dat iemand die niet in aanmerking komt voor een aangewezen wijk maar daar bijvoorbeeld langdurige mantelzorg wil verrichten, naar het oordeel van de gemeenteraad toch zou kunnen worden toegelaten? Is die beslissing van de gemeenteraad voor beroep vatbaar?

Vooruitlopend op de wet heeft Rotterdam toestemming gekregen om bepaalde maatregelen te nemen. Mijn fractie heeft grote twijfels bij de invulling die Rotterdam hieraan geeft. Op de uitvoering komt het echter wel aan. Wanneer de minister spreekt over voldoende sociale-woningbouw, neemt zij in haar overwegingen dan ook mee dat de randgemeenten ook bouwen voor de eigen woningzoekenden en de sloop van eigen woningen? Betrekt de minister dat bij haar oordeel over de vraag of er voldoende compensatie is?

Moet de gemeenteraad met concrete, toetsbare, verifieerbare en actuele gegevens komen? Ik wil niet vastleggen met welke gegevens de gemeenteraad moet komen, maar wel aan welke kwaliteitseisen deze gegevens moeten voldoen. Wij, zowel de minister als de Kamer, moeten ons immers op een goede manier een oordeel kunnen vormen over deze gegevens. Ik zeg dat omdat ik mij zorgen maak over de Rotterdamse situatie. In de komende jaren worden in deze stad 15.000 woningen gesloopt en 25.000 woningen van corporaties verkocht. De wachtlijsten lopen op tot zeven jaar en er reageren inmiddels meer dan 150 mensen op een aanbod van een fatsoenlijke corporatiewoning.

Minister Pechtold heeft gezegd dat wij niet van de regen in de drup moeten komen. Hoort daarbij dat het alternatief dat mensen aangeboden wordt, een verbetering moet zijn ten opzichte van de wijk waaruit ze geweerd worden? Dat is toch zeker de bedoeling? Wij hebben immers allemaal gezegd dat het in het belang van die mensen moet zijn. Ik wijs in dit verband op het verschijnsel van de ''sloopnomaden''. Dat zijn mensen die zich gedwongen zien om van de ene afbraakwijk naar de andere te verhuizen.

De Rotterdamse aanpak kan wat mijn fractie betreft dan ook beslist niet door de beugel van het wetsvoorstel. Er zijn niet voldoende alternatieven en dus maakt Rotterdam kansarmen nog kansarmer. Dat mag ook van de minister niet. Ik heb daarom goede nota genomen van het antwoord van de minister op mijn vragen over Rotterdam. Als

deze wet wordt aangenomen, moet Rotterdam een nieuwe aanvraag voor een aanwijzing indienen. Ook heeft de minister gezegd dat zij, zeker in de eerste periode, transparantie en zorgvuldigheid heel belangrijk vindt en niet lichtvaardig zal oordelen. Verder heeft zij gezegd dat zij de Tweede Kamer op de hoogte zal houden, zoals een goed bestuurder betaamt. Ik ben blij dat zij dat eraan toevoegde, want dat ben ik helemaal met haar eens. Ik zal hierover een motie indienen.

Deze motie is bedoeld als ondersteuning van het beleid van de minister. Ik hoop dat zij zich door deze motie gesteund voelt. Voor het slotoordeel van mijn fractie over dit wetsvoorstel is het heel belangrijk hoe zij deze motie beoordeelt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat bij het sluiten van wijken voor kansarmen de aanwezigheid van voldoende andere passende woonruimte in de regio essentieel is;

constaterende dat het wetsvoorstel voorschrijft dat de gemeenteraad voldoende aannemelijk moet maken dat kansarmen ten gevolge van de maatregel niet onvoldoende mogelijkheden op passende woonruimte in de regio houden;

constaterende dat de minister zal beoordelen of de gemeenteraad dit voldoende aannemelijk maakt;

verzoekt de minister om de gegevens en de criteria die ten grondslag liggen aan zijn beoordeling, tegelijk met de aanwijzing aan de Kamer te doen toekomen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Vergeer. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 29 (30091).

De vergadering wordt van 14.30 uur tot 16.00 uur geschorst.

□

Minister **Pechtold**: Voorzitter. Ik blik kort terug op een naar mijn gevoel goed verlopen inhoudelijk debat. Verder ga ik in op vijf amendementen die op mijn beleidsterrein betrekking hebben en op een tweetal zaken die daarnaast spelen.

Ik ben uiterst tevreden over de wijze waarop gisteren en vandaag het debat op inhoud is gevoerd. Natuurlijk, wij hebben allemaal vastgesteld dat de wettelijke maatregelen die worden getroffen, ingrijpend zijn. Het feit dat de wet al een bijnaam heeft, genoemd naar één stad, geeft aan dat het een heel bijzondere wet is, en dat is ook gebleken. Gezien mijn coördinerende portefeuille grotestedenbeleid ben ik vooral blij dat het debat nagenoeg in zijn totaliteit op de inhoud is gevoerd. Veel fracties die in eerste termijn, en daarvóór, sterke twijfels hadden over het wetsvoorstel, zijn toch bereid gebleken om met minister Dekker en mij te bezien wat de mogelijkheden waren om standpunten tot elkaar te brengen. Er waren veel amendementen ingediend, maar het feit dat vele daarvan met overtuiging zijn ingetrokken, geeft aan dat de grote steden vandaag en gisteren serieus zijn behandeld. Bezien is, hoe deze wetgeving zo goed mogelijk kan worden gemaakt. Het gaat over iets tijdelijks en over iets ingrijpends. Ik onderstreep dubbel dat deze wetgeving niet op zichzelf mag staan, maar in het kader van het totaal aan maatregelen binnen het grotestedenbeleid moet worden bezien, met het oog op een goede balans in veel van de betrokken gemeenten.

Iedereen heeft meegewerkt, maar telkens als ik in debat kwam met mevrouw Van Gent, had ik het idee dat zij afstand nam op het moment dat wij probeerden elkaar te bereiken. Dat vind ik jammer, want volgens mij hebben wij het over dezelfde doelgroep, en hebben wij dezelfde intentie. Door de wijze waarop mevrouw Van Gent zaken omkeert, en ons wetsvoorstel onacceptabel noemt, sluit zij de deuren; wij doen dat niet. Voor mij is er geen open zenuw in Wassenaar, Haren, Oosterbeek, Oegstgeest en noem maar op. Het is wel erg gemakkelijk om de problematiek van grote steden als Rotterdam 180 graden te draaien en zo voor te stellen: zet in villawijken mensen met lage inkomens neer en dan komt het ook wel goed. Dit deed mij erg denken aan Sjakie, de welzijnswerker uit de film Flodder. Ik zeg het zo tegen u, mevrouw Van Gent, omdat ik het zo jammer vind. U hebt in dit debat de afstand tot het kabinet gecreëerd, niet wij. Ik heb het gevoel dat wij met collega's van u aan de linkerzijde van het spectrum, namelijk mevrouw Adelmund en mevrouw Vergeer, vandaag echt een aantal punten hebben opgelost. Na uw tweede termijn vroeg ik mij af: wilt u eigenlijk wel dat de problemen worden opgelost? U legt voor ons en voor uzelf meer hobbels neer dan wij kunnen oplossen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U weet dat partijen ook hun eigen afwegingen maken bij het bepalen van een standpunt. Daarvoor zou u respect moeten hebben. Ik keer zaken niet om, maar wil zaken gelijktijdig regelen. Ik wil niet dat tegen mensen, omdat zij tot een bepaalde groep behoren, wordt gezegd: u komt bepaalde wijken niet in. Nog erger vind ik dat ik de deur gesloten vind bij dit kabinet als ik kom met een aantal zeer concrete maatregelen om op korte termijn ook voor deze groepen de keuzevrijheid te vergroten. Ik moet u zeggen dat ik dat betreur, want ik had gehoopt dat de minister mij daarin tegemoet zou komen. Tot nu toe is dat niet gebeurd. Dat is jammer, niet alleen voor mij, maar zeker voor de mensen waar het om gaat.

Minister **Pechtold**: Het is inderdaad niet aan mij om een oordeel te geven over hoe een partij tot haar standpunt komt, maar ik heb de afgelopen twee dagen wel uw proces kunnen volgen. Ik heb gezien hoe u in uw tweede termijn binnen enkele zinnen het woord onacceptabel in de mond nam. Dat geeft aan, met de woorden discrimineren en stigmatiseren die u in de regels daarvoor gebruikte, dat u geen enkele verlokking ziet om in de breedte mee te denken. Anderen halen er zelfs de FES-gelden bij. Dat gaan wij natuurlijk vandaag allemaal niet toezeggen, maar zij proberen met ons te komen tot oplossingen: wij zien de problematiek. Wij hebben het geprobeerd de afgelopen decennia. Wij zien dat problemen op ons afkomen. De steden hebben daar nu het initiatief in genomen. Dan vind ik enig vertrouwen gepast, ook in de balans van maatregelen. Dan zeg ik: draai dan niet de zaak om door van

achterstand naar villawijken te gaan, maar probeer het kabinet juist in extra zaken – zoals deze ook vandaag zijn toegezegd – zo ver te krijgen dat deze tijdelijke maatregel nog beter wordt voorzien van veiligheids-clausules, in plaats van ''onacceptabel'' te roepen en ''omdraaien'' en ''investeer in mensen''. Dat doen wij! Dat doen wij juist door heel specifiek naar deze groepen te kijken. Praat met die mensen zelf! Natuurlijk vinden zij het ook geen lolletje om dat te doen. Zij zien dat zelf als geen ander, misschien wel beter dan u en ik.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik praat heel vaak met mensen die tot deze groepen behoren en ik kan u verzekeren dat veel mensen die een WW-, WAO- of bijstandsuitkering hebben zich ernstig gepikeerd voelen door dit soort voorstellen. Zij zeggen namelijk: wij hebben een uitkering, wij behoren tot een groep die een uitkering heeft, maar er is verder met ons niets aan de hand. Wij zijn brave burgers. Wij zoeken gewoon goede woonruimte en wij zoeken kansen in de samenleving, zodat wij vooruit komen. Ik ben het er helemaal mee eens dat dit gebeurt. Ik draai zaken niet om, maar ik probeer wel – en daar hoor ik de minister niet over – om ook consistent tot oplossingen te komen. Ik bedoel niet alleen oplossingen in de vorm van convenanten of afspraken die in de toekomst gemaakt worden, maar oplossingen op korte termijn. Dan begint de minister steeds over de villawijk. Ik heb gezegd dat je op korte termijn ook met de huursubsidie kunt kijken hoe je mensen meer mogelijkheden kunt geven in wijken waar zij nu niet terecht kunnen en waar voor hen de deur is gesloten. Dat geldt ook voor de Vinexwijken en voor de randgemeenten. Dan hoop ik dat de minister daar serieus op ingaat en niet als minister voor Bestuurlijke Vernieuwing zegt: omdat je behoort tot een bepaalde groep, ben je bij voorbaat niet welkom in een bepaalde wijk. Dat vind ik namelijk stigmatiserend en dat vind ik zeker discriminerend. Dat gaat mij te ver.

Minister **Pechtold**: U doet ook mijn collega geen eer aan en de vele toezeggingen en situaties die zij geschetst heeft met betrekking tot andere maatregelen die genomen worden. Dat heeft zij zelfs met cijfers onderbouwd. Doordat u het onacceptabel noemt, doordat u zegt: ik ben niet bereid om naar deze maatregel te kijken, ik wil alleen naar andere maatregelen kijken...

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Én én.

Minister **Pechtold**: Én én hoor ik u niet zeggen. U zegt: dit is onacceptabel. Daar begon u mee en u hebt niet de ruimte gegeven aan het kabinet om met u dat én én in te vullen, want u hebt de deur dichtgedaan. Dat betreur ik, maar verschillen moeten er ook wel zijn. U hebt daarnet de heer Eerdmans uitgenodigd, ik nodig ú uit om over deze problematiek met mij te chatten. Ik heb tweewekelijks een chatsessie op internet. Dan gaan wij hierover doorpraten.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Die uitdaging neem ik natuurlijk graag aan. Ik wacht de uitnodiging af.

Minister **Pechtold**: Bij dezen bent u uitgenodigd. Wij gaan samen een datum vinden.

Voorzitter. Er liggen vijf amendementen op mijn terrein die ik kort zal behandelen. Dan heb ik nog de vraag van mevrouw Adelmund over de Commissie Gelijke Behandeling en een vraag over de wachtlijsten in het onderwijs.

Ik begin met het amendement op stuk nr. 10. De heer Bruls vindt dat het ozb-regime moet gelden voor alle GSB-steden. Ik heb het al eerder gezegd: wij ontraden de aanneming van dat amendement. Dat is geen verrassing voor de heer Bruls. Ik ben in de eerste termijn uitvoerig ingegaan op de argumentatie, maar ik hang vooral aan het criterium van Europa. Daar wil ik zo veel mogelijk aan vasthouden. Verder heb ik het gehad over de duidelijkheid. Echt, mijnheer Bruls, Midden-Delfland heeft weliswaar meer dan honderdduizend inwoners, maar u moet het er toch met mij over eens zijn dat Midden-Delfland niet vergelijkbaar is met de problematiek die wij hebben. Dat zei u ook niet. Wij waren het er dus over eens.

De heer **Bruls** (CDA): Nu wordt hier à la Ineke van Gent een draai van 180 graden gemaakt! Midden-Delfland zou de consequentie zijn van het amendement van mevrouw Adelmund, want Midden-Delfland heeft geen honderdduizend inwoners. Dat is de buurgemeente waar oud-wethouder Sjaak van der Tak burgemeester van is.

Minister **Pechtold**: Klopt!

De heer **Bruls** (CDA): In mijn voorstel doet Midden-Delfland niet mee.

Minister **Pechtold**: Nee. Westland wel?

De heer **Bruls** (CDA): Ik weet niet hoeveel inwoners Sjaak inmiddels heeft.

Minister **Pechtold**: Meer dan honderdduizend.

De heer **Bruls** (CDA): Dat zou dan zo zijn, ja. De tuinders doen mee.

Minister **Pechtold**: Na de humor zijn we toch weer doorgedrongen tot de kern van de zaak. Ik haalde inderdaad Midden-Delfland en Westland door elkaar. U zet in op de lijn van honderdduizend. Westland heeft, net als Ede, honderdduizend inwoners. U kunt hier vandaag toch niet met droge ogen beweren dat u die onder dat regime wil laten vallen? Het kabinet heeft het amendement op stuk nr. 10 liever niet.

Het amendement op stuk nr. 11 gaat ook over de ozb-maatregel en de toepassing van wijken waarvoor een verruiming wordt gewenst in de vorm van een verlaging van tien- naar vijfduizend. Ook dat zie ik niet zitten. Daarom ontraad ik ook de aanneming van dat amendement. Wij hebben de gebiedsomvang van 10.000-30.000 voor mijn gevoel duidelijk neergezet. Daar ben ik mijns inziens ook in mijn eerste termijn duidelijk over geweest. Ik vind dat juist de beperking duidelijk maakt waarom wij dit beleid voeren.

Het amendement op stuk nr. 12 is ook van de heer Bruls. Het is vervelend dat het zo achter elkaar moet, maar ook de aanneming daarvan ontraden wij. Dat heeft te maken met het onderscheid tussen de kansenzones in dezelfde gemeente. Ik ontraad de aanneming van dit amendement, omdat dit het systeem echt onnodig ingewikkeld maakt. Het is veel gemakkelijker om aan bewoners en ondernemers uit te leggen dat er twee soorten tarieven gelden in de stad, een laag tarief tot

een nultarief voor de ondernemer met een pand in de kansenzone en een gewoon gemeentelijk tarief dat geldt voor een onderpand in de rest van de stad. Kortom: ik vind dit amendement te bureaucratisch en daarom niet interessant voor het kabinet. Dit heb ik in de eerste termijn ook gezegd.

Het amendement op stuk nr. 16 van mevrouw Adelmund van de fractie van de PvdA heeft ook betrekking op de ozb. Het gaat namelijk over het schrappen van het criterium dat een stad meer dan honderdduizend inwoners moet tellen en dat een wijk tussen de tien- en dertigduizend bewoners moet tellen. Ook de aanneming van dat amendement ontraad ik, zoals ik in mijn eerste termijn en in mijn andere toelichting van net heb gezegd. Wij willen echt stevig vasthouden aan de honderdduizendlijn.

Het amendement op stuk nr. 17 is ingetrokken, omdat wij het daarover eens waren.

Op mijn lijstje staat nog het amendement op stuk nr. 19 van mevrouw Adelmund. Dat gaat over de evaluatie. Zij heeft liever dat die na drie jaar dan na vijf jaar plaatsvindt. Ik had het gevoel dat ik geen volledige evaluatie hoefde op te tuigen in het kader van de Wet grotestedenbeleid, maar dat een midterm review volstond en dat het daarom ook niet nodig was om die termijn in te korten. Mijn collega's en ik zijn best bereid om te laten weten wat er gebeurt. De steden zullen dat zelf ook wel willen doen om hun beleid te verkopen. In ieder geval moet zeker dit beleid niet te snel worden geëvalueerd in de zin dat er ook consequenties aan worden verbonden, want daarvoor is er in mijn ogen een langere adem nodig.

Ik ben blij dat mevrouw Adelmund mij scherp houdt op het punt van de Commissie Gelijke Behandeling. Ik putte al veel hoop uit de Raad van State. De Commissie Gelijke Behandeling zet weliswaar nog wat vraagtekens, maar ik moet zeggen dat de Raad van State duidelijk achter dit beleid staat. De Commissie Gelijke Behandeling doet de regering in haar brief de suggestie om af te zien van het geven van een algemeen oordeel over de objectieve rechtvaardiging van mogelijk discriminerende effecten van de eis van inkomsten uit werk. Zij betwijfelt of het mogelijk is om te voorzien dat deze eis nooit tot indirect onderscheid kan leiden. Ik denk dat onze standpunten minder ver uit elkaar liggen dan in eerste instantie lijkt. Wij zijn ons bewust van het mogelijke gevaar dat de inkomenseis in het wetsvoorstel onder omstandigheden kan leiden tot een indirect onderscheid. De vraag is dus of dat onderscheid kan worden gerechtvaardigd en of het mogelijk is om daarover over het algemeen een oordeel te geven. Onze visie op de rechtvaardiging heb ik eerder verwoord. Over het doel zijn wij het eens, namelijk de wijken die kampen met een opeenstapeling van sociale en economische problemen er bovenop helpen. Dat is een legitiem doel. Mensen die niet aan de eis van inkomen uit werk voldoen, kunnen tijdelijk niet terecht in de wijk waarin zij zouden willen wonen. Er moeten voor hen elders in de regio waarin de gemeente is gelegen echter wel voldoende kansen zijn. Dat hebben wij duidelijk besproken. Dat, samen met de tijdelijkheid van de maatregel – ik hecht eraan om het laatste te benadrukken – maakt het voorstel proportioneel. De situatie is, zoals ik meerdere malen heb onderstreept, echt ernstig: het water staat ons aan de lippen. Uiteindelijk zal de rechter naar aanleiding van een concrete zaak moeten uitmaken of er sprake is van een indirect onderscheid dat niet kan worden gerechtvaardigd.

Wij leggen de eerste afweging over de aanwijzing van de gebieden bij de gemeenteraad neer. Minister Dekker zal vervolgens over die aanwijzing beslissen. Daarover is zojuist duidelijk gesproken. Gemeenten staan het dichtst bij de burger en zij hebben een goed inzicht in wat de noden zijn. Ook weten zij goed hoe de middelen het best kunnen worden verdeeld. De gemeenten bevinden zich naar ons oordeel dus in de positie om een goede afweging te maken. Zij moeten per geval bepalen of de maatregel ook proportioneel is. In die zin is de betiteling ''algemeen oordeel'' van de Commissie Gelijke Behandeling wat mij betreft wat minder passend. Ik merk nogmaals op dat wij ons ervan bewust zijn dat het criterium van inkomen uit werk zwaar is. Gemeenten zullen dus eerst moeten nagaan of minder ingrijpende maatregelen soelaas bieden. Dat maakt deze maatregel subsidiair. Met de eis van inkomsten uit werk hebben wij de gemeenten een bruikbaar instrument voor verbetering van wijken in handen gegeven. Het wetsvoorstel moet worden gezien in het kader van een totaalpakket van maatregelen die gemeenten kunnen nemen. Ik hecht eraan om dat nogmaals te onderstrepen. Zeker nu dit alles op deze wijze vastligt, hoop ik dat mevrouw Adelmund het daarmee eens kan zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister heeft gezegd dat inkomen uit werk een sterk criterium is en dat eerst moet worden nagegaan of er ook andere maatregelen zijn genomen. Betekent dit ook dat een generieke maatregel pas een sluitstuk is van maatregelen die zijn gericht op de individuen?

Minister **Pechtold**: Zowel het een als het ander is het geval: het is een generiek beleid dat zich in een individuele maatregel kan vertalen. Zowel op rijksniveau als op lokaal niveau wordt getoetst, namelijk door de minister, de gemeenteraad en anderen. Deze wet is überhaupt een soort laatste redmiddel om in te grijpen in het geval dat zich problemen voordoen die wij op een andere manier niet kunnen oplossen. Ik ben zeer tevreden met de kritische houding van het CGB, maar ik vermoed dat wij een en ander op deze manier goed hebben neergezet. Daarmee doel ik op de dubbele waarborg, namelijk de nationale en de lokale. Uit de evaluatie zal dat overigens sterk moeten blijken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Als blijkt dat het niet hebben van inkomen uit werk niet het probleem is, is het dan ook geen drempel om tot die wijk te worden toegelaten?

Minister **Pechtold**: Natuurlijk zijn er drempels. De wereld is niet helemaal roze. Er is niet voor niets gesproken over 120% en al die zaken. Het gaat erom te voorkomen dat er wijken worden gevormd die weinig keuzes bieden en een gedwongen karakter hebben. Dat betekent inderdaad dat wordt voorkomen dat daar meer mensen met die achtergronden en problemen bij komen. Daarvoor biedt deze wet een kader. Op rijksniveau biedt dat de middelen en op lokaal niveau de instrumenten.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Mag ik hierover nog een simpele vraag stellen? Ik zal de tekst van de minister zonder meer bestuderen.

Zegt hij nu, dat er op voorhand nooit een objectieve rechtvaardiging kan worden gegeven voor mogelijke discriminerende effecten van de inkomenseis? De volgorde is: lokaal, sluitstuk, tijdelijk, bijzonder, enzovoort, enzovoort, en vervolgens de minister met de volksvertegenwoordiging. Op voorhand wordt dus geen objectieve rechtvaardiging gegeven. Dat is wat de Commissie Gelijke Behandeling zegt.

Minister **Pechtold**: Het is de combi die het maakt.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik zal de tekst van de minister lezen. Als je op voorhand zegt dat met deze wet een wondermiddel – ik noem het een paardenmiddel – wordt geboden, dat altijd mag worden toegepast, zijn wij er namelijk uit. En zo kun je de wet wel degelijk lezen. De Commissie Gelijke Behandeling zegt dat de gemeenten hiermee op het verkeerde been worden gezet. Dat staat zo letterlijk in de brief van de CGB. Maar het is andersom. In de wet zijn bijzondere maatregelen opgenomen, waarvan in volgorde wordt gesteld dat deze altijd tijdelijk moeten zijn, in de gemeente moeten worden geïnitieerd als eindfase van allerlei maatregelen en er vervolgens een aanwijzings- en goedkeuringsbevoegdheid geldt van de minister. Er wordt dus niet op voorhand de mogelijkheid geboden. Er is dus geen sprake van een doekje voor het bloeden, dat er altijd wel een objectieve rechtvaardiging kan worden gevonden om het te kunnen doen. Ik zeg het nu, zoals men het buiten deze zaal zal zeggen. De zorg van de Commissie Gelijke Behandeling is, dat het kabinet op voorhand een objectieve rechtvaardiging geeft voor indirecte discriminatie.

Minister **Pechtold**: Volgens mij zijn wij het eens. Eerst moet al het andere zijn gebeurd. De tijdelijkheid en het evenwicht zijn evident. De minister bekijkt het altijd. Lokaal wordt naar het individu gekeken. Als mevrouw Adelmund nog eens naar mijn tekst kijkt, zal ik kijken naar de gebarentaal ten aanzien van haar tekst.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ...

De **voorzitter**: U hebt zojuist al weer tweemaal de gelegenheid gehad een vraag te stellen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dit is wel een cruciaal onderdeel.

De **voorzitter**: Ik sta u nog één vraag toe, maar wel kort. Ik heb u 23 keer toegestaan om te interrumperen. Wij zijn nu aan het einde van het debat en ik zie u nog regelmatig naar de microfoon komen. Kort. Eén maal.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Toen ik er daarnet op in ging, zei de minister dat het onderdeel was van een totaalpakket. Nu hoor ik, dat er niet op voorhand de mogelijkheid bestaat om mensen te weigeren. Is dit opgenomen in het totaalpakket, of moet eerst aan al het andere worden voldaan voordat mensen op basis van een groepskenmerk kunnen worden geweigerd?

Minister **Pechtold**: Het is sluitstuk van een totaalpakket waarin een balans moet bestaan, en waarin de minister een heel duidelijke rol heeft. Volgens mij praten wij toch echt over hetzelfde. Vooral de tijdelijkheid is een kapstok waarop de proportionaliteit en de andere randvoorwaarden die de Commissie Gelijke Behandeling stelt, beoordeeld kunnen worden. Wij zullen hier nog naar kijken. Ik meen dat wij het eens zijn. Ik voel in ieder geval dat de intentie hetzelfde is.

De heer Balemans heeft aandacht gevraagd voor het probleem van de dubbele wachtlijsten. Mijn collega van Onderwijs zal hierop ingaan in haar reactie op het advies Bakens voor integratie van de Onderwijsraad. Ik dacht even dat er ''balans'' stond, maar daarvoor krijg ik nu een blinde vlek. Zij zal deze reactie op Bakens voor integratie in oktober aan de Kamer zenden.

De heer **Bruls** (CDA): Ik heb nog een vraag over mijn amendementen op de stukken nrs. 10 en 16 ten aanzien van de grens van 100.000 inwoners met betrekking tot de ozb-tarieven. Ik begrijp het niet meer. De minister wijst de door mij voorgestelde aanpassing van mijn eigen amendement, om een inwonertal boven de 100.000 als criterium toe te voegen, af met het argument dat Westland dan ook mee doet. Maar volgens zijn eigen wetsvoorstel doet Westland al mee.

Minister **Pechtold**: Op een lijst, maar niet in de totale criteria voor deze wet.

De heer **Bruls** (CDA): Het gaat nu alleen maar over de ozb. Daarover gaat mijn amendement ook. Mevrouw Adelmund wil nog verder gaan en wil helemaal geen inwonerscriteria stellen. Naar mijn mening zegt de minister terecht dat dit te ver gaat. Maar het is het een of het ander. Of de minister blijft bij het oorspronkelijke wetsvoorstel en dan kan de Kamer bekijken wat zij wil amenderen. Ik kondig maar alvast aan dat ik mijn amendement zal doorzetten ...

Minister **Pechtold**: Welk amendement is dit, mijnheer Bruls?

De heer **Bruls** (CDA): Ik heb het over het amendement op stuk nr. 10, waarin artikel 1 en artikel 3 worden gewijzigd. Ik heb nu voorgesteld dat het moet gaan om een gebied binnen een van de GSB-steden.

Minister **Pechtold**: Daar zitten wij met dat Europese criterium. Dat weerhoudt ons ervan om dat los te laten.

De heer **Bruls** (CDA): Dit punt is duidelijk.

□

Minister **Dekker**: Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van dank van mijn collega. De inhoudelijkheid waarmee dit debat is en wordt gevoerd, doet recht aan de grootstedelijke problematiek en aan het bijzondere karakter van deze wet. Natuurlijk hebben alle sprekers daarbij een politieke overtuiging en een persoonlijke betrokkenheid. Dat blijkt uit de vragen die zijn gesteld, en soms ook uit de wijze waarop zij worden gesteld. Dat moeten wij zo houden, want het komt de inhoudelijkheid alleen maar ten goede.

Ik ben ervan overtuigd dat mevrouw Van Gent deze thema's vanuit haar politieke overtuiging en persoonlijke betrokkenheid aan de orde heeft gesteld. Zij doet dat op een andere manier dan ik dat zou doen. Maar waar het ons om gaat, is de oplossing van deze problemen. Wij willen daar niet mee wachten, wij willen nú aanpakken. Wij willen een aantal maatregelen nemen waarmee de steden vooruit kunnen.

Tegelijkertijd wil mevrouw Van Gent bekijken of de steden binnen het wettelijk kader alles eruit hebben gehaald. Eerst moet dat het geval zijn, pas dan komen deze bijzondere maatregelen aan de orde. Mevrouw Van Gent heeft terecht gesproken over de balans; daarom zijn de vier vereisten voor het wettelijk kader zo ongelooflijk belangrijk.

Mevrouw Van Gent heeft gevraagd of de passendheidstoets in de huursubsidiewet kan komen te vervallen, als een van de mogelijkheden op korte termijn. Gemeenten mogen nu al in 4% van alle verhuizingen duurder toewijzen, zodat er wel degelijk ruimte is. Ik zal die mogelijkheid nog eens onder de aandacht van de gemeenten brengen. Het zal duidelijk zijn dat ik de motie ontraad.

Ik kom toe aan de motie van mevrouw Van Gent op stuk nr. 26. Er zijn convenanten afgesloten en meerjarige ontwikkelingsprogramma's opgesteld. Zij haalde een rapport aan over het woningmarktprofiel van de stadsregio Rotterdam. Daaruit blijkt dat in het algemeen kan worden gesteld dat de woningmarkt in Rotterdam en in mindere mate in Vlaardingen, Schiedam, Capelle aan den IJssel en Spijkenisse beduidend meer kansen biedt voor kansarmen. Zonder al te veel restricties kan men zich inschrijven, en er is een groot aanbod aan goedkope huurwoningen, die voor deze groepen worden gereserveerd. Dus er is ook vanuit uw eigen rapportage, mevrouw Van Gent, beslist een mogelijkheid. Laat ik u dan nog het volgende zeggen, want ook u wil ik graag overtuigen, al weet ik dat uw politieke overtuiging dat misschien niet toelaat. Er zijn per 1 januari 2005 in Rotterdam 138.000 bereikbare sociale huurwoningen waarvoor huursubsidie mogelijk is. Die voorraad is goed verdeeld over de stad en is toegankelijk via een laagdrempelig regionaal aanbodmodel. Via datzelfde model is in de andere gemeenten van de stadsregio een aantal van tussen de 100.000 en 120.000 huurwoningen toegankelijk. Het afgelopen jaar hebben wij met alle gemeenten uit de stadsregio afspraken gemaakt. Ik heb het vanmorgen ook gehad over de 38.000 in de komende vijf jaar, waarvan er 9500 goedkope woningen zijn die voornamelijk buiten Rotterdam worden gebouwd. Aan de hand van de Woonvisie Rotterdam, die de drager en de basis is, en met behulp van de zo-even door mij genoemde mogelijkheden, zullen wij komen tot een betere leefbaarheid in de wijken. Wij doen het in de eerste plaats om in de wijken waarvoor genoemde restricties gelden, het economisch potentieel te versterken, de voorzieningen te handhaven, de winkels te laten draaien en economische bedrijvigheid te laten plaatsvinden. Dat betekent overigens niet dat dit voor andere wijken niet zou gelden. Ook daar werken wij aan, maar dit zijn specifieke gebieden waarop wij hard moeten inzetten om het tij daar te keren.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Uw verhaal was vooral gericht aan mevrouw Van Gent ...

Minister **Dekker**: Ook aan u.

Mevrouw **Vergeer** (SP): De getallen die u noemt ten aanzien van het aantal bereikbare woningen in de regio zijn fors. Is het probleem er evenwel niet veeleer in gelegen dat die woningen niet echt beschikbaar zijn omdat er voor een deel ook scheefwoners in zitten? Ik noem deze groep omdat scheef wonen op zichzelf toch ook bijdraagt aan de differentiatie. Als u zegt dat de scheefwoners uit die woningen moeten, dan bent u eigenlijk bezig om de differentiatie om zeep te helpen. Dus is het juist goed dat die mensen daar zitten. Bovendien hebben ze heel wat redenen om niet naar een duurder huis te verhuizen. Wij vragen per slot van rekening ook niet aan eigenwoningbezitters om te verhuizen. Het gaat dus om de vraag of de scheefwoners meetellen in het grote aantal woningen waarvan u zegt dat die bereikbaar zijn.

Minister **Dekker**: Natuurlijk tellen zij mee. En natuurlijk kennen wij het verschijnsel scheef wonen in dit land. U heeft mij niet horen zeggen dat wij de scheefwoners er nu uit gaan halen. Tegelijkertijd zeg ik er bij dat het scheef wonen soms leidt tot scheve ogen. Het geeft aan dat een aantal sociale huurwoningen niet bereikbaar is voor de doelgroep. Dat moeten wij ook erkennen. U hoort van mij absoluut niet dat wij de scheefwoners uit hun woningen zetten. Wij hebben te maken met een gegroeid systeem, maar het betekent wel dat je ook moet kijken hoe het beschikbare aantal woningen bereikbaar wordt gehouden voor de doelgroep. Wat mij betreft blijft het uitgangspunt differentiatie in woonwijken, variërend van goedkope tot duurdere huur- en koopwoningen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik ben blij dat u zegt dat u het scheef wonen niet wil verbieden, juist vanwege de bijdrage dat het levert aan de differentiatie. Tegelijkertijd relativeert dit wel de waarde van het grote aantal bereikbare woningen dat u heeft genoemd.

Minister **Dekker**: In feite hebben wij het in Rotterdam dan over een aantal van 58.000 woningen, zowel koop als huur, zijnde woningen waarin mensen met een wat hoger inkomen gevestigd zouden moeten kunnen worden. Verder wijs ik erop dat je de geschiedenis van het scheef wonen als zodanig niet terug kunt draaien. Tegelijkertijd benadruk ik wel dat als wij een aantal maatregelen moeten nemen voor de toekomst, wij ook zullen moeten durven kijken naar dat element van scheefwonen.

Ik heb al gezegd dat ik het oordeel over het amendement van de heer Balemans inzake de ''ernstige'' bedreiging van de leefbaarheid aan de Kamer overlaat.

De heer Balemans en mevrouw Koşer Kaya stellen bij motie voor om een experiment te houden met het toepassen van de bestuurlijke boete. Een dergelijk experiment lijkt charmant, maar het is de vraag of met de overige maatregelen gewacht moet worden op de uitkomsten ervan. Ik wil niet dat de wetgeving vertraging oploopt, want dan zijn wij verder van huis.

De heer **Balemans** (VVD): Met name Den Haag en Rotterdam hebben vooruitlopend op de wet dringend behoefte aan dit instrument. Overigens hebben wij nog geen zekerheid over de maatregelen die in de wet worden opgenomen. Ik wil die steden de gevraagde ruimte geven. Ik heb heel bewust geen amendement op dit punt ingediend, want dan ligt het vast in de wet. Het experiment belemmert de totstandkoming van de wet niet en biedt de mogelijkheid om ervaring met een dergelijk instrument op te doen. De wet zal niet eerder dan over een aantal maanden, wellicht zelfs pas over een halfjaar, in werking treden.

Rotterdam en Den Haag kunnen daar niet op wachten. Dit experiment heeft niet tot gevolg dat het instrument in het gehele land gebruikt kan worden.

Minister **Dekker**: Met die uitleg kan ik leven. Ik laat het oordeel over deze motie over aan de Kamer.

Mevrouw Koşer Kaya is teruggekomen op de 51 huishoudens die nog geen huisvesting zouden hebben. In de Rotterdamse experimentgebieden is aan 91 huishoudens een huisvestingsvergunning geweigerd. Daarvan wonen er nog 34 op hetzelfde adres. Dit betekent dat 57 aanvragers inmiddels een andere oplossing hebben gevonden. Er is niet geregistreerd welke oplossingen dat zijn. Van buiten de regio hebben 17 personen gereageerd. Het is niet bekend waar zij nu wonen. Als je die 34 en 17 bij elkaar optelt, kom je inderdaad uit op 51 aanvragen. Ik kan daar echter nu geen nadere informatie over geven. Wij moeten voorkomen dat dit aantal een eigen leven gaat leiden. Ik heb de brief van de gemeente Rotterdam er nog eens op nagelezen en daar heb ik dit aantal niet in terug kunnen vinden. Wij zullen het uitzoeken. Voor dit moment verwijs ik de leden naar de desbetreffende brief, waar onder 4.3.1. een soort verklaring wordt gegeven.

Mevrouw Adelmund wijst op het bijzondere karakter van de wet. Mijn collega is daarop reeds ingegaan, ook in relatie met het thema van de gelijke behandeling. Ik herhaal dat het van belang is dat de vier vereisten een gerechtvaardigd doel dienen en geschikt zijn om dat gerechtvaardigde doel te bereiken. Dat doel kan bovendien niet met minder vergaande maatregelen worden bereikt. De evenredigheid tussen het gerechtvaardigde doel en de aangetaste belangen, het thema van de proportionaliteit, staat voor ons als een paal boven water. Het onderstreept bovendien de wijze waarop wij een balans proberen te vinden tussen normale wettelijke maatregelen en bijzondere wetgeving.

Mevrouw Vergeer heeft een motie ingediend over wat de gemeenteraad aan gegevens moet leveren. Ik heb mevrouw Vergeer in eerste termijn al laten zien dat de gemeenten moeten aantonen waarom gebieden onder het regime van de wet moeten komen te vallen. Het gaat dus om de weging van de gemeenten. Volgens de motie wil mevrouw Vergeer een en ander goed verklaard hebben. Ik heb vanochtend al aangegeven dat een goed bestuurder niet anders kan dan het goed verklaren. Dat wordt vervolgens aan de Kamer gerapporteerd. De gemeente geeft een onderbouwing. Dat is aan de gemeente. Ik toets daarna en raadpleeg eventueel de regio. De Tweede Kamer krijgt daarvan het resultaat onder ogen. Ik neem aan dat mevrouw Vergeer niet doelt op het vastleggen van nieuwe criteria. Ik kan dan ook niet anders dan aanvaarding van de motie ontraden. De motie is overbodig.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik wil een concreet antwoord van de minister. Stel dat het wetsvoorstel wordt aangenomen door de Tweede en de Eerste Kamer en dat de minister vervolgens overgaat tot een aanwijzing. Wordt de Kamer op datzelfde moment op de hoogte gesteld van die aanwijzing, inclusief de onderbouwing die de gemeente bij de minister heeft aangedragen en de beargumenteerde beoordeling daarvan door de minister? Krijgt de Kamer dat allemaal te zien? Alleen dan is het mogelijk voor de Kamer om te zien hoe de wet werkt. Ik wil weten hoe die wet wordt uitgevoerd. Ik maak mij daar immers zorgen om.

Minister **Dekker**: Ik heb ook vanochtend al gezegd dat het niet meer dan normaal bestuurlijk en politiek gedrag is om de Kamer te informeren over de weging van de gemeenten en de toetsing door de minister. Die openheid van zaken is vanzelfsprekend, zeker gezien het bijzondere karakter van de wet.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Bij het experiment van de 51 huishoudens geeft de minister een aantal cijfers die niet in de map zitten voor de persconferentie van Rotterdam. Het zijn nieuwe gegevens. Bij die persconferentie was overigens aan de orde dat het een tussentijdse opname is over een beperkte periode met andere gegevens dan die waarvan in de wet wordt uitgegaan. Ik noem bijvoorbeeld het uitgangspunt van 120% van het minimumloon. Is de minister bereid om de Kamer een brief te sturen over de punten die hierbij aan de orde zijn? Ik noem het nadeel van de getroffen maatregelen, namelijk dat huisjesmelkers de maatregelen ontduiken terwijl bonafide huisbazen te maken hebben met leegstand. Ik heb de brieven gezien die de gemeente Rotterdam aan de gemeenteraad heeft gestuurd in antwoord op vragen van de fractie van GroenLinks. Het gaat onder andere over het vraagstuk van de leegstand die door deze maatregelen is ontstaan. Ik denk dat het goed is als de minister daarop reflecteert. Ik kan mij voorstellen dat de minister zich verre houdt van het werk van de gemeenteraad van Rotterdam. Die zal daar zeker over debatteren. Ik wil echter een reactie van de minister op de zaken in die brieven.

Minister **Dekker**: Ik ben natuurlijk graag bereid om alle mogelijke duidelijkheid te verschaffen. Zonder het werk van de gemeenteraad over te willen doen, zal ik nog eens goed nagaan wat er zoal is gezegd en wat er in de op de persconferentie gepresenteerde onderbouwing staat. Ik zal u een korte brief sturen waarin ik daarop zal reageren, een brief die hopelijk ook verhelderend zal zijn.

Voorzitter. Ik ga over naar de amendementen. Over de aanwijzing door de gemeenteraad heb ik al eerder gezegd dat ik er zeer aan hecht om die aanwijzing door de minister van VROM te laten doen – het is immers een bijzondere regeling – maar ik heb ook aangegeven dat ik na vier jaar best bereid ben om te bezien of dat zo moet blijven. Ik moet dan ook in ieder geval dat deel van het amendement op stuk nr. 13 van de heer Bruls ontraden dat slaat op artikel 5.1.

Waar het gaat om het vierde lid van artikel 6 stelt de heer Bruls in datzelfde amendement voor om in afwijking van de Algemene wet bestuursrecht binnen acht weken het desbetreffende besluit van de gemeenteraad goed te keuren. Dat zijn slechts twee maanden! Ik zou die dertien weken toch graag willen aanhouden, want ik heb die tijd toch ook nodig voor hoor en wederhoor. Het gaat immers om nogal belangrijke zaken. Als wij de mogelijke verlenging met nog eens dertien weken schrappen, dan kom ik de heer Bruls op dat punt graag tegemoet.

Het oordeel over het amendement van de heer Bruls op stuk nr. 14 laat ik graag aan de Kamer over.

Wat betreft het amendement van mevrouw Adelmund op stuk nr. 15

vind ik echt dat de gemeente moet aangeven om welke buurten, complexen of straten het gaat. Zij moet de aanvraag immers motiveren.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik heb aangegeven dat het toch absoluut niet de bedoeling van deze wet kan zijn om gebieden, zoals Amsterdam-Noord of Rotterdam-Zuid, eronder te laten vallen. Het moet een afgebakend gebied zijn; een specifiek middel voor specifieke omstandigheden!

Minister **Dekker**: Die specifieke gebieden en vooral die specifieke omstandigheden moeten wel worden aangetoond. De gemeente Amsterdam kan bijvoorbeeld niet met Amsterdam-Noord komen. Zij moet aantonen waar de problematiek zich het hardst voordoet. In de ruimte van een gebied kan men het op wijkniveau aanwijzen.

In mijn beantwoording in eerste termijn ben ik eigenlijk al ingegaan op het amendement op stuk nr. 18 van mevrouw Adelmund. Via een nota van wijziging zal ik een hardheidsclausule inbrengen waarmee de gemeenten het recht krijgen om bij schrijnende gevallen die zelf toe te passen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik had nog een vraag over het vorige amendement van mevrouw Adelmund. Het gaat om het woord ''gebied''. Ik heb nog een amendement ingediend op stuk nr. 30 dat daar erg bij aansluit. Misschien dat de minister daar direct op kan reageren. Bij de vaststelling van wat een kansenzone is, wordt gevraagd om een kaart en een beschrijving van de sociaal-economische situatie. Dat vragen van een kaart en die beschrijving lijkt mij in het geval dat een wijk wordt aangewezen als zijnde op slot toch ook wel handig.

Minister **Dekker**: De kansenzone is echt nog specifieker dan de wijk of het gebied. Voordat wij het weten, hebben wij weer twee criteria. Men moet de problematiek aanwijzen en dan beschrijft men toch ook om welke wijk het gaat. Dat kunnen wij dan allemaal op een kaart zien, of die nu door de gemeente wordt aangeleverd of niet. Wij kunnen het in ieder geval zo vinden!

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik was er een beetje verbaasd over dat die kaart en de beschrijving wel worden gevraagd bij de kansenzone.

Minister **Dekker**: Dat heeft ermee te maken dat de kansenzones heel specifiek zijn en vaak een kleiner gebied betreffen, waardoor de bedrijvigheid vaak veel beter wordt weergegeven. Bij wijken is de problematiek vaak veel groter en overstijgt deze vaak de kansenzones. Ik bied de gemeenten vormvrijheid, maar ze moeten het gewoon aantonen. Als de gemeente Amsterdam bijvoorbeeld verwijst naar de Westelijke Tuinsteden, vraag ik naar een precisering, want dat is een behoorlijk gebied. Het gaat dus om de problematiek.

Mevrouw **Vergeer** (SP): In dat geval kan ik het amendement op stuk nr. 30 intrekken.

De **voorzitter**: Het amendement-Vergeer (stuk nr. 30) is ingetrokken.

Minister **Dekker**: Ik ga verder met het amendement op stuk nr. 20: geweerde woningzoekenden moeten voldoende kansen worden geboden. Ik ontraad het amendement, omdat moet worden aangetoond dat de mensen die niet voor die bepaalde duur worden toegelaten, elders terechtkunnen. Dat zit ook in het woord ''substantieel''. Er wordt gestuurd op kwantiteit, op kwaliteit, op herstructurering. Natuurlijk gaan we ook afspraken maken over de monitoring.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Waarom kunt u dan niet met dit amendement leven?

Minister **Dekker**: Ik kan met de intentie van uw amendement leven, maar het is de vraag wat de juridische implicaties ervan zijn. Ik waardeer uw positieve inzet, maar het is de vraag of deze formulering in wetstechnische zin de gemeenten voldoende ruimte laat voor toepassing.

Het amendement op stuk nr. 21 over de criteria-aanwijzing heb ik naar mijn mening voldoende besproken en ontraden.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik dacht juist dat u had gezegd dat u er geen bezwaar tegen had. Ik vraag namelijk niet om bepaalde criteria, maar wel naar toetsbare, objectieve en actuele criteria.

Minister **Dekker**: Ik heb al een aantal keren gezegd dat de gemeente de criteria zelf moet benoemen; ze moet de reden beschrijven. Ik heb gezegd dat ik de informatie per brief naar de Kamer zal sturen. Volgens mij voldoet dat allemaal volstrekt aan uw toetsbare, objectieve en actuele criteria. Ik vind het heel impliciet, u maakt het expliciet. Het moet gewoon op deze manier gebeuren. Het is ook de normale handelwijze van de gemeente; ik neem aan dat zulke zaken ook in de volledige gemeenteraad aan de orde zullen komen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik heb dat amendement ingediend, omdat de door de gemeente verstrekte cijfers over het scheefwonen in Rotterdam van 1996 zijn. Als we op grond daarvan moeten oordelen...

Minister **Dekker**: Zoals vanochtend gezegd: bij VROM werken we met veel actuelere gegevens. Inmiddels heb ik ook van Rotterdam actuelere gegevens ontvangen. Uiteraard werken we niet met cijfers uit 1996; die zijn achterhaald en wij gaan niet op grond daarvan beslissen. Grote steden kunnen heel goed hun gegevens bijwerken, dus ik nodig ze van harte uit om dat snel te doen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik wil terug naar mijn amendement op stuk nr. 20, want dit weegt voor mij heel zwaar. Het is de minister bekend dat ik een zeer uitgebreid verslag heb ingeleverd, dat ik allerlei soorten amendementen heb ingeleverd. Ik probeer de wet op zo'n manier in te zetten dat deze inderdaad de kansen vergroot van álle burgers, van burgers die al in de wijk wonen en van hen aan wie tijdelijk de toegang tot die wijk is ontzegd. Het amendement op stuk nr. 20 is bedoeld om daarvoor de mogelijkheden te scheppen. U deelt de intentie maar ontraadt het amendement. Vindt u het denkbaar dat individuele burgers die een woning zoeken, door deze maatregelen meer dan andere burgers in hun kansen worden beperkt?

Minister **Dekker**: Op het moment dat een individuele burger een afwijzing krijgt, zal hij dat ervaren als een beperking.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Tenzij u ervoor zorgt dat een potentiële huurder in dat gebied daarvoor wordt gecompenseerd. Het gaat mij niet om alle woningzoekenden in Rotterdam maar om potentiële huurders in deze gebieden. Wellicht is het juridische haarkloverij, maar het is wel een belangrijk punt. De woonkansen van die potentiële huurders mogen niet kleiner worden door het beleid dat wij voorstaan. Daarom moet er elders compensatie worden gevonden, bijvoorbeeld door in regionaal verband afspraken te maken. Wij kunnen hier echter geen wet vaststellen waarmee wij tegen die potentiële huurders zeggen: u moet even lijden want dat hebben wij hier besloten, maar op macroniveau pakt het ook voor u over twintig jaar beter uit. Hun woonkansen mogen niet achteruitgaan in vergelijking met anderen die dit niet overkomt.

Minister **Dekker**: Ik begrijp de sociale wens, maar de realiteit is anders. In dit land is er geen garantie dat de kansen om te slagen voor iedereen gelijk zijn. Dat soort garanties kan ik niet geven.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik ben veel bescheidener; ik probeer voortdurend een brug te slaan.

Minister **Dekker**: In de wet zijn bepaalde criteria gesteld: men moet van buiten komen, er is een termijn van zes jaar en er wordt een inkomensgrens gehanteerd. Als je dat soort criteria hanteert, worden de kansen van bepaalde groepen op een bepaalde woning nu eenmaal kleiner. Vervolgens moet er worden gekeken naar de slaagkansen. Gemeenten moeten kunnen aantonen dat er voldoende slaagkansen zijn in andere wijken. Een garantie kan ik echter niet geven; dat kan niemand.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik weet hoe ingewikkeld het is om een goed dat heel veel mensen heel belangrijk vinden, een dak boven hun hoofd, rechtvaardig te verdelen. Er zitten heel veel vraagstukken onder. Alleen al de Huisvestingswet beperkt de vrijheid van huisvesting, dus ik kan het verhaal volgen. Als wij maatregelen nemen waardoor potentiële huurders – ik heb het nadrukkelijk niet over alle huurders – ergens tijdelijk niet terecht kunnen, dan mogen hun kansen op een woning niet afnemen in vergelijking met andere huurders. Een individuele burger mag niet de rekening krijgen van ons macroverhaal. U moet zorgen voor die compensatie, bijvoorbeeld met convenanten, want anders is deze maatregel niet te verkopen. Indien u de rekening neerlegt bij een groep kansarmen die wij weren uit bepaalde wijken, dan zal het draagvlak in Rotterdam en andere steden afbrokkelen. Nogmaals, ik heb het alleen over de specifieke groep van potentiële huurders die geen huisvestingsvergunning krijgen, en niet over alle huurders. Ik weet hoe lang je in Rotterdam moet wachten op een woning. Juist omdat het gaat om kansarme huurders, verdienen zij dezelfde woonkansen als andere huurders.

Minister **Dekker**: Het wetsvoorstel stelt als randvoorwaarde dat de slaagkans van woningzoekenden – en daarom is het ook zo geformuleerd – niet substantieel mag verminderen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Daarom zeg ik steeds dat het woord ''substantieel'' mij dwars zit. Aan u vertrouw ik het zo toe. Sorry dat ik het zo zeg, maar dat komt omdat ik twintig jaar ervaring met u heb.

Minister **Dekker**: Dat is goed om te horen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik maakte net een persoonlijke opmerking, geen politieke. Het gaat mij om het woord ''substantieel''. Ik vind dat zij er niet op achteruit mogen gaan. Wij kunnen individuele burgers die wij een kans ontnemen terwijl ze kansarm zijn, niet voor de rekening laten opdraaien. Dat kan niet!

Minister **Dekker**: Als u aanvaardt dat dit het criterium voor de groep is, namelijk onder restricties mensen toelaten tot bepaalde wijken, dan zal een afwijzing voor het individu persoonlijk teleurstellend en op dat moment ook negatief kunnen zijn. Gemeenten moeten mij echter aantonen dat er voor de groep in totaal voldoende kansen aanwezig zijn om wel in andere gebieden terecht te komen. Wij hebben het natuurlijk niet alleen over dit gebied, maar er zijn er veel meer in de stad. Dat is ook precies de reden waarom voor deze formulering is gekozen. Ik kan u geen garantie geven en dat mag ik ook niet doen. Dat is niet alleen een persoonlijke, maar ook een politieke opvatting.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik heb u gisteren een opening gegeven. Ik zeg van mijzelf dat ik bescheiden ben, omdat ik besef dat je door het geven van garanties het risico loopt dat mensen zich morgen opgeven voor Carnisse zodat zij overmorgen een huis elders hebben. Ik begrijp natuurlijk dat oneigenlijk gebruik op de loer ligt. Ik wil van u een principiële uitspraak over de vraag of wij het toelaatbaar vinden dat wij individuele burgers die kansarm zijn – want daar hebben wij ze op uitgezocht – via een wet in hun kansen beperken, zonder dat elders te compenseren. Het gaat mij dus niet om wat zij voelen op het moment dat zij de afwijzing krijgen. Ik zeg alleen dat zij als potentiële huurder van dat gebied niet in hun woonkansen mogen worden belemmerd en dat er dus compenserende maatregelen tegenover moeten worden gesteld.

Minister **Dekker**: Daarom is in de wet ook de randvoorwaarde opgenomen dat de slaagkans van woningzoekenden niet substantieel mag verminderen. Dat is de letterlijke tekst. Dat houdt in dat de gemeente moet aantonen dat men in andere wijken heel actief is en daar volop mee aan de slag gaat. Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat de gemeente een woonvisie heeft en dat zij aangeeft om welke gebieden het gaat en waarom. Dat is ook de reden waarom het zo goed is dat die gemeente dat zelf goed motiveert.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb nog een vraag over de slaagkans in relatie tot de Wet Victor en de Huisvestingswet. De minister zei dat dit eerst vervuld moet zijn voordat zij überhaupt toestemming geeft voor de maatregel dat bepaalde groepen niet welkom zijn in bepaalde wijken. Ik wil dat heel precies weten, want de minister kan natuurlijk niet garanderen dat de keuzemogelijkheden en de slaagkans op korte termijn niet afnemen. De randgemeenten zijn immers nog op slot, in Vinexwijken wordt voor deze groepen niet gebouwd en een aantal wijken in de grote steden zijn op slot. Dat betekent dat zij moeten proberen

te slagen in een beperkt aantal andere wijken in diezelfde stad. Daar zal de druk natuurlijk toenemen. Ik zie dat de minister knikt, dus non-verbaal is zij dat met mij eens. Hoe kan de minister dan volhouden dat de keuzemogelijkheden niet substantieel afnemen?

Minister **Dekker**: Wij hebben een bijzondere maatregel. De maatregel wordt effectief als de maatregelen op grond van andere wetten, zoals de Huisvestingswet, de Woningwet, de Wet Victor en de Wet Damocles, zijn genomen. Ik kijk ook of gemeenten dat hebben gedaan. Ik heb net een klein voorbeeld gegeven over de 4% voor de huursubsidie. Die kan een gemeente hanteren. De maatregelen die er zijn, moeten worden toegepast. Er zijn specifieke gebieden die wij ondersteunen om deze van het slot te krijgen, om daar economische ontwikkeling en sociaal evenwicht in te brengen en om sociale binding tot stand te brengen tussen verschillende inkomensgroepen. Daar gaat het ons om. Er zijn maatregelen op grond waarvan tegen de ene nee wordt gezegd omdat er net al een aantal mensen is geweest die aan dezelfde criteria voldeden, en tegen een ander wordt gezegd dat hij op grond van de vereisten die in de wet zijn gesteld in de wijk mag gaan wonen. Bij de groep waartegen nee wordt gezegd, komt de voorwaarde aan de orde dat de slagingskans van woningzoekenden niet substantieel mag verminderen. Er moet dus worden gekeken hoe de mensen elders onderdak kan worden geboden. Daar zijn de normale spelregels voor.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Waarom haalt u het woord ''substantieel'' niet weg?

Minister **Dekker**: Net zoals heel goed moeten aangetoond wat er wel wordt gedaan, moet ook worden aangetoond dat de slagingskans niet substantieel is verminderd. Ik denk dat u beter af bent als het woord erin wordt gelaten. Daarmee heeft de gemeente echt een bewijs te leveren. Ik heb nu alle argumenten genoemd. Ik kan de hele waaier aan mogelijkheden bieden. Wij zullen hier heel zorgvuldig mee omgaan.

Ik heb nog één amendement niet behandeld, namelijk het amendement op stuk nr. 24 van de leden Adelmund en Depla over de commerciële hennepteelt. Dat wordt beschouwd als een ernstige bedreiging. Dat is uiteraard het geval. Ik zou het niet alleen willen beperken tot de commerciële hennepteelt. Wij kunnen het niet gebruiken dat in woningen hennepteelt of teelt van andere zaken plaatsvindt. Het kan niet. Dat geldt niet alleen voor de commerciële hennepteelt, maar voor alles wat daaronder valt. Daarmee houden wij de wijken helemaal schoon.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Kunt u de Kamer voor dinsdag een schriftelijke reactie op het amendement op stuk nr. 20 doen toekomen waarin u uitlegt waarom u tegen de juridische implicaties ervan bent terwijl u de intentie deelt?

Minister **Dekker**: De mooie woorden die ik heb gesproken, kunnen ook schriftelijk worden vastgelegd.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Aanstaande dinsdag zal over de ingediende amendementen en moties en over het wetsvoorstel worden gestemd.

De vergadering wordt van 17.09 uur tot 19.30 uur geschorst.

Aan de orde is het **debat** over **milieu, duurzaamheid en rentmeesterschap**.

□

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Wij leven boven onze stand. Dat is de conclusie van het gezaghebbende Millennium Ecosystem Assessment van de Verenigde Naties. De belangrijkste conclusie luidt: de laatste vijftig jaar hebben mensen de ecosystemen sneller en op een grotere schaal veranderd dan ooit tevoren. Het effect is dramatisch: een substantieel en grotendeels onomkeerbaar verlies van biodiversiteit op aarde.

Terwijl tussen 1960 en 2000 de wereldbevolking verdubbelde, verzesvoudigde de economische activiteit, maar verduizendvoudigde het uitsterven van plant- en diersoorten en verdween een vijfde van alle koraalriffen en een derde van de mangrovebossen. De levenstandaard van miljoenen mensen is de afgelopen decennia sterk verbeterd. Tegelijkertijd gaat onze levensstijl ten koste van de draagkracht van de aarde. Schoon water en schone lucht worden schaarser. Bovendien groeit het risico op rampen. Wij hebben deze zomer weer mogen zien dat dit geen abstractie is: Zuid-Europa vloog in brand, Midden- en Oost-Europa overstroomden en New Orleans veranderde in een hel. Dit heeft ook laten zien dat de Derde Wereld zich in de eerste wereld bevindt. Zoals telkens, zijn het de armsten die vooral de dodelijke gevolgen dragen van natuur- en milieurampen.

Ook Nederland leeft ver boven zijn stand. Wij zijn heel rijk en wij zijn kwetsbaar voor ecologische verstoringen door onze natuurlijke ligging, hoge bevolkingsdichtheid en hoge bedrijvigheid. Wij zijn ook heel erg vies. Wij vervuilen niet alleen ons eigen land, maar onze vervuiling gaat ook tot ver over de grens.

Met onze bio-industrie en ons uitdijend transport dragen wij bij aan de wereldwijde afbraak van ecosystemen. Bovendien is Nederland per hoofd van de bevolking de derde grootste importeur van tropisch hardhout ter wereld. Wordt het niet hoog tijd, zo vraag ik de regering maar alvast, om de houtwet van Marijke Vos over te nemen? Graag verneem ik hierop een reactie van de regering.

Dit is echter niet alles. Nederland is de tweede grootste importeur ter wereld van soja voor veevoer. Alleen al in Brazilië wordt er voor sojaplantages jaarlijks 700.000 ha aan Amazonewoud gekapt. Dat komt neer op een gebied dat even groot is als Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht tezamen. Gisteren liet de Keuringsdienst van Waarde nog eens zien hoe bos wordt omgemaaid. De kleine boertjes die nu van het bos leven, worden verdreven, omdat, schijnbaar, voer voor onze varkens belangrijker is.

Alarmerend, zo noemde de premier de gegevens in de brief die hij op verzoek van GroenLinks naar de Kamer zond. Groot gelijk heeft de premier. Zelden, zo moet ik bekennen, ben ik het meer met hem eens geweest. Als je de alarmbel laat rinkelen, schept dat ook verplichtingen. Dit geldt zeker voor een premier die zich ten overstaan van zijn eigen achterban in de Amsterdamse Arena, weliswaar de kleine, positioneert als een groene leider. Ik zeg het hem na: